बलरा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

स्वास्थ्य संस्था दर्ता, अनुमति तथा नविकरण सम्बन्धि निर्देशिका २०८१

बलरा नगरपालिका कार्यालय
स्वास्थ्य शाखा
सर्लाही, नेपाल

82

Scanned with CamScanner

बलरा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
स्वास्थ्य संस्था दर्ता, अनुमति तथा नविकरण सम्बन्धि निर्देशिका २०८१

प्रस्तावना : नेपालको संविधान, स्थानिय सरकार संचालन ऐन २०७४ र मन्त्री परिषदबाट स्वीकृत कार्य विस्तृतीकरणमा उल्लेखित स्थानिय तहले आम नागरिकलाई सर्वसुलभ र गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नु पर्ने जिम्मेवारी वहन गर्ने प्रयोजनका लागि सरकारी, निजि, सामुदायिक, गैरसरकारी वा सहकारी स्तरमा स्थापना हुने स्वास्थ्य सेवा विस्तार, स्तरबृद्धि, स्वास्थ्य सेवा संचालन अनुमति प्रदान गर्ने प्रकृयालाई सरल, सहज, व्यवस्थित तथा प्रभावकारी बनाई यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र स्वास्थ्य सेवा संचालन गर्न बान्छनीय भएकोले, बलरा नगरपालिकाले यो निर्देशिका तयार गरि लागु गरेकोछ ।

परिच्छेद १
प्रारम्भिक

१.संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

(१) यस दस्तावेजको नाम "बलरा नगरपालिकाको स्वास्थ्य संस्था दर्ता, अनुमति तथा नवीकरण सम्बन्धी निर्देशिका २०८१" रहेको छ ।

(२) यो निर्देशिका नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भए पश्चात लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा, यस निर्देशिकामा :

(क) "अनुगमन समिति" भन्नाले नगरपालिकाले गठन गर्ने अनुसूची-१ बमाजिमको समिति सम्झनु पर्छ ।

(ख) "अनुमति प्रदान गर्ने निकाय" भन्नाले दफा ३ मा उल्लिखित अनुमति प्रदान गर्ने निकाय सम्झनु पर्छ

(ग) "मन्त्रालय" भन्नाले नेपाल सरकार, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय सम्झनु पर्छ ।

(घ) "प्रादेशिक स्वास्थ्य संरचना" भन्नाले प्रदेशमा रहने स्वास्थ्य क्षेत्र हेर्ने मन्त्रालय वा विभाग सम्झनुपर्छ

(ङ) "अस्पताल" भन्नाले स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले प्रचलित कानून बमोजिम स्थापित सरकारी अस्पताल, निजी अस्पताल, नर्सिङ्ग होम, सामुदायिक अस्पताल, गैरसरकारी अस्पताल वा सहकारी अस्पताल सम्झनु पर्छ ।

(च) "आयुर्वेद अस्पताल" भन्नाले आयुर्वेद चिकित्सा पद्धतिमा आधारित भई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्य संस्था सम्झनु पर्छ र सो शब्दले आयुर्वेद चिकित्सा पद्धतिबाट उपचार गर्ने गरी सञ्चालन गरिएका नर्सिङ होम, पोली क्लिनिक, पञ्चकर्म अस्पताल समेतलाई जनाउँछ ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा,सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(छ) "गैरसरकारी अस्पताल" भन्नाले मुनाफा रहित उद्देश्यले स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने प्रयोजनका लागि प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति प्राप्त अस्पताल सम्झनु पर्छ ।

(ज) "डाइग्नोस्टीक सेन्टर" भन्नाले निदानात्मक सेवाहरु जस्तैः प्रयोगशाला सेवा, रेडियो इमेजिङ जस्ता सेवाहरु प्रदान गर्न कानून बमाजिम दर्ता भई स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्ने संस्थालाई सम्झनु पर्छ ।

(झ) "निजी अस्पताल वा नर्सिङ्गहोम" भन्नाले स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले प्रचलित कम्पनी कानून बमोजिम स्थापना भइ अनुमति प्रदान गर्ने निकायबाट स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति प्राप्त निजी अस्पताल वा नर्सिङ्गहोम सम्झनु पर्छ ।

(ञ) "पोली क्लिनिक" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भइ एक संस्थाबाट कम्तिमा पाँच वटा सेवा जस्तैः बहिरङ्ग सेवा, प्रयोगशाला, रेडियो इमेजिङ्ग, फिजियोथेरापी, परिवार नियोजन, खोप सेवा आदि जस्ता बहुसेवा उपलब्ध गराउने संस्थालाई सम्झनु पर्छ ।

(ट) "कन्सल्टेन्ट" भन्नाले सम्वन्धित बिषयमा मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट स्नातकोत्तर उपाधि डिग्री वा डिप्लोमा प्राप्त गरेका वा तोकिए बमोजिमका विशेषज्ञ तालीम प्राप्त गरी सम्वन्धित काउन्सिलमा दर्ता भएका विशेषज्ञ चिकित्सक सम्झनु पर्छ ।

(ठ) "सरकारी अस्पताल" भन्नाले नेपाल सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्व रहने गरी सार्वजनिक हितका लागि स्थापना भएका वा हुने स्वास्थ्य सेवा प्रदायक अस्पताल सम्झनु पर्छ ।

__स्पष्टीकरण:__ यस खण्डको प्रयोजनका लागि "आंशिक स्वामित्व" भन्नाले नेपाल सरकारको कम्तीमा एकाउन्न प्रतिशत लगानीलाई सम्झनु पर्छ ।

(ड) "सहकारी अस्पताल" भन्नाले सहकारीका सिद्धान्त बमोजिम सदस्य समेतलाई स्वास्थ्य सेवा दिने उद्देश्यले सहकारी ऐन, २०७४ बमोजिम दर्ता भई अनुमति प्रदान गर्ने निकायबाट स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्ने अनमुति प्राप्त अस्पताल सम्झनु पर्छ ।

(ढ) "सामुदायिक अस्पताल" भन्नाले सम्बन्धित सरकारी निकायमा संस्था दर्ता भइ सामुदायिक लगानी र व्यवस्थापनमा सञ्चालन हुने गरी मुनाफा रहित उद्देश्य लिइ अनुमति प्रदान गर्ने निकायबाट स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति प्राप्त अस्पताल सम्झनु पर्छ ।

(ण) "स्वास्थ्य क्लिनिक" भन्नाले कुनै पनि व्यक्तिलाई स्वास्थ्य सम्वन्धी जाँच गर्ने, उपचार सम्वन्धी आवश्यक परामर्श, एक स्थानबाट पाँचवटा भन्दा कम सेवा जस्तैः बहिरङ्ग सेवा, प्रयोगशाला, रेडियो इमेजिङ्ग, फिजियाथेरापी, खोप सेवा, परिवार नियोजन जस्ता सेवा उपलब्ध गराउनका

Sumy
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

लागि प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएका संस्थालाई सम्झनु पर्छ र सो शब्दले निजी क्लिनिक, आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा सेवा समेतलाई जनाउदँछ ।

(त) "स्वास्थ्य संस्था" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई अनुमति पत्र प्रदान गर्ने निकायबाट स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति प्राप्त अस्पताल, पोली क्लिनिक, स्वास्थ्य क्लिनिक, प्रयोगशाला जस्ता सेवाहरु सञ्चालन गर्ने संस्था सम्झनुपर्छ र सो शब्दले आयुर्वेद अस्पताल समेतलाई जनाउँछ

(थ) "संस्था दर्ता गर्ने निकाय" भन्नाले यस निर्देशिका बमोजिम स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन अनुमति लिन पूर्व प्रचलित कानून बमोजिम स्वास्थ्य संस्था दर्ता गर्ने निकाय सम्झनु पर्छ ।

(द) "गैरसरकारी अस्पताल" भन्नाले मुनाफा रहित उद्देश्यले स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने प्रयोजनका लागि प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भै अनुमति प्रदान गर्ने निकायबाट स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति प्राप्त अस्पताल सम्झनु पर्छ ।

(ध) "भवन संहिता" भन्नाले भवन ऐन, २०५५ को दफा ३ को उपदफा (२) बमोजिम नेपाल सरकारबाट स्वीकृत राष्ट्रिय भवन संहिता सम्झनु पर्छ ।

(न) "भवन निर्माण मापदण्ड" भन्नाले भवन निर्माण सम्बन्धी मापदण्ड, २०६४ मा उल्लेखित मापदण्ड सम्झनु पर्छ र सो शब्दले स्वास्थ्य सम्बन्धी भवनका लागि छुट्टै मापदण्ड नभएका स्थानका हकमा अनुसूची-२ मा उल्लखित भवन निर्माण मापदण्ड समेतलाई जनाउँछ ।

परिच्छेद २

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

रमाशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

बलरा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बलरा, सर्लाही
मधेश प्रदेश, नेपाल

Scanned with CamScanner

स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन अनुमति प्रक्रिया

३. स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति प्रदान गर्ने निकायहरु :

(१) देहाय बमोजिमका स्वास्थ्य संस्थाको स्थापना, सेवा विस्तार वा स्तरोन्नति गर्न देहायका निकायले अनुमति दिन सक्नेछन् :-

(क) स्वास्थ्य क्लिनिक, डाइग्नोष्टिक सेन्टर, पोली क्लिनिक तथा पन्द्रह शैयासम्मका जनरल अस्पतालका लागि नगरपालिकाको कार्यपालिकाको निणर्य अनुसार ।

(ख) आयुर्वेद तथा अन्य वैकल्पिक चिकित्सासँग सम्वन्धित स्वास्थ्य सस्थाहरुको हकमा दश शैया सम्मका अस्पतालका लागि नगरपालिकाको कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार ।

(ग) पन्द्रहशैया देखि माथिका अस्पतालहरु र विशेषज्ञ अस्पताल दर्ता गर्नका लागि बलरा नगरपालिका, कार्यपालिकाको सिफारिसमा प्रादेशिक स्वास्थ्य संरचना वा मन्त्रालयवाट ।

(घ) बलरा नगरपालिकाको कार्यपालिकामा स्वास्थ्य संस्था दर्ता वा स्तरोन्नती भएपछि सोको विवरण तोकिएको ढाँचामा प्रादेशिक स्वास्थ्य संरचनालाई दिनु पर्नेछ ।

४. पूर्वाधार निर्माण मनसाय पत्रका लागि निवेदन दिनु पर्ने :

(१) यस निर्देशिकाबमोजिम स्वास्थ्य संस्थाको स्थापना, स्वास्थ्य सेवा विस्तार वा स्तरोन्नति गरी स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न इच्छुक स्वास्थ्य सस्थाले आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गर्ने प्रयोजनका लागि अनुसची-३ वमोजिमको ढाँचामा मनसाय पत्रका लागि निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त हुन आएमा नगरपालिकाले निवेदन प्राप्त भएको पन्ध्र दिनभित्र देहायका विवरणहरु परीक्षण गर्ने प्रयोजनका लागि अनुगमन समिति खटाउन सक्नेछ :-

(क) प्रस्तावित स्वास्थ्य संस्थाका व्यावसायिक कार्य योजना,

(ख) प्रस्तावित स्वास्थ्य संस्था रहने स्थानको उपयुक्तता र जग्गाको पर्याप्तता,

(ग) प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण वा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन,

(घ) प्रस्तावित स्वास्थ्य संस्थाले सेवा पुऱ्याउने क्षेत्र, सो क्षेत्रको जनसंख्या / जनघनत्व,

(ङ) प्रस्तावित स्वास्थ्य संस्थाले सेवा पुऱ्याउने क्षेत्रमा अन्य अस्पतालहरुको अवस्थिति र प्रस्तावित अस्पतालले पुऱ्याउने थप योगदान,

(३) अनुगमन समितिले उपदफा (२) मा उल्लेखित विषयहरुको विश्लेषण गरी स्पष्ट राय सहितको प्रतिवेदन तीस दिनभित्र नगरपालिका समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(४) उपदफा (३) बमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि सो प्रतिवेदनका आधारमा पूर्वाधार निर्माणका लागि अनुमति दिनु उपयुक्त हुने देखिएमा प्रतिवेदन प्राप्त भएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र नगरपालिकाले बढीमा तीन वर्ष सम्मको समयावधि दिइ पूर्वाधार निर्माणका लागि निवेदकलाई मनसायपत्र (Letter of Intent)प्रदान गर्न सक्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको अवधिभित्र मुनासिब कारणपरी पूर्वाधार निर्माण गर्न नसकेको भनी समयावधि थपका लागि सम्बन्धित अस्पताल वा स्वास्थ्य संस्थाले अनुरोध गरेमा, नगरपालिकाले त्यस्ता अस्पताललाई बढीमा दुई वर्षमा नबढने गरी पूर्वाधार निर्माणका लागि समयावधि थप गर्न सक्नेछ ।

५. सञ्चालन अनुमति दिन सकिने :

(१) दफा ४ बमोजिम पूर्वाधार निर्माण कार्य सम्पन्न भएपछि सो पूर्वाधार तयार भएको व्यहोरा सहित सम्वन्धित स्वास्थ्य संस्थाले सेवा सञ्चालन गर्न आवश्यक कागजातहरु संलग्न गरी अनुसूची ४ बमोजिमको ढाँचामा नगरपालिका समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ। तर स्वास्थ्य क्लिनिक, रेडियो इमेजिङ सेवा तथा पोलि क्लिनिक स्थापना तथा सञ्चालन अनुमतिका लागि अनुसूची ५ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त हुन आएमा नगरपालिकाले निवेदन प्राप्त गरेको मितिले सात दिन भित्र अनुगमन समिति खटाउनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम खटिएका अनुगमन समितिले तीस दिन भित्र स्थलगत निरीक्षण गरी स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति प्रदान गर्न उपयुक्त भए नभएको राय सहितको प्रतिवेदन नगरपालिका समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम अनुगमन समितिको प्रतिवेदनका आधार र यस निर्देशिकामा उल्लेखित अन्य मापदण्ड पुरा गरेका स्वास्थ्य संस्थालाई नगरपालिकाले पाँच वर्ष का लागि स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति दिन सक्नेछ ।

(५) यस दफा बमोजिम स्वास्थ्य संस्थालाई स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न अनमुति दिने नदिने सम्बन्धमा उपदफा (३) बमोजिम अनुगमन समितिको प्रतिवेदन प्राप्त भएका मितिले पन्द्रह दिनभित्र निर्णय गरी सक्नु पर्नेछ र सोको जानकारी सम्बन्धित संस्थालाई दिनु पर्नेछ ।

(६) यो निर्देशिका प्रारम्भ हुँदाका बखत संस्था दर्ता गर्ने निकायमा दर्ता भएका तर दफा (५) बमोजिम अनुमतिका लागि निवेदन नदिई सञ्चालन गरिरहेका स्वास्थ्य संस्थाले अनुसूची–६ मा उल्लेख भए वमोजिमको दस्तुरको अतिरिक्त पाँच गुणा बढी दस्तुर लिई एक पटकका लागि निर्देशिका बमोजिमको प्रकृया पूरा गरी सञ्चालन अनमुति दिन सकिनेछ ।

(७) यो निर्देशिका प्रारम्भ हुँदाका बखत संस्था दर्ता गर्ने निकायमा दर्ता भई अनुमतिका लागि निवेदन दिएका स्वास्थ्य संस्थाले अनुसूची – ६ मा उल्लखे भए वमोजिमको दस्तुरको अतिरिक्त तीन गुणा बढी

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

दस्तुर बुझाएमा एक पटकका लागि निर्देशिका बमोजिमको प्रकृया पुरा गरी सञ्चालन अनुमति दिन सकिनेछ ।

(८) उपदफा (२) (३) र (५) बमोजिम तोकिएको म्याद भित्र नगरपालिका वा अनुगमन समितिले कार्य सम्पन्न नगरेमा अनुमतिका लागि निवेदन दिने स्वास्थ्य संस्थाले एक तह माथिल्लो निकायमा उजुर गर्न सक्नेछ । यसरी प्राप्त भएको उजुरी सम्बन्धमा सम्बन्धित माथिल्लो निकायले उपदफा (२), (३) र (५) मा तोकिएको म्यादमा नबढने गरी शीघ्र अनुगमनको व्यवस्था मिलाई सञ्चालन अनुमतिको व्यवस्था गरिदिन सक्नेछ ।

६. थप सेवा विस्तार गर्न वा शाखा स्थापना गर्न अनुमति लिनु पर्ने :

स्वास्थ्य संस्थाले आफूले सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति पाएका सेवाको अतिरिक्त थप सेवा विस्तार गर्न वा शाखा स्थापना गरी सेवा सञ्चालन गर्न चाहेमा नगरपालिकाबाट यस निर्देशिका बमोजिमको प्रकृया पुरा गरी अनुमति प्राप्त गर्नु पर्नेछ ।

७. पुनः अनुमति प्राप्त गर्न निवेदन दिनु पर्ने :

(१) यो निर्देशिका प्रारम्भ हुँदाका बखत सञ्चालन स्वीकृति लिएका स्वास्थ्य संस्थाले यस निर्देशिका बमोजिम तोकिएको पूर्वाधार तथा मापदण्ड कार्यान्वयन प्रयोजनका लागि यो निर्देशिका प्रारम्भ भएपछि तोकिएको अवधि भित्र पूर्वाधार तयारी योजना (भवन प्रवलीकरण वा नयाँ निर्माण योजना) सहित सम्बन्धित नगरपालिका समक्ष निवदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त हुन आएमा नगरपालिकाले त्यस्ता स्वास्थ्य संस्थालाई यस निर्देशिका बमोजिम तोकेको पूर्वाधार पुरा गर्नका लागि तीन वर्ष र मापदण्ड कायम गर्नका लागि एक वर्षको समयावधि दिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम समयावधि थप भएका स्वास्थ्य संस्थाले प्रत्येक छ/छ महिनामा प्रगति प्रतिवेदन नगरपालिका समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(४) प्रवलिकरण हुने अस्पताल वा नयाँ निर्माण गर्न अनुमति लिई साविकको भवनबाट सेवा दिइरहेका स्वास्थ्य संस्थाले निर्माण अवधिभरका लागि भवनको कारण वा अस्पतालको औजार उपकरणले हुन सक्ने दर्घटनाका लागि शैया क्षमता वराबरको संख्यामा प्रतिव्यक्ति पचिस हजार रुपैंया वराबरको सामुहिक दुर्घटना बीमाको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(५)यस दफा बमोजिमको प्रकृया पुरा गरेका स्वास्थ्य संस्थालाई दफा ५ बमोजिम स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन गर्न अनुमति प्रदान गरिनेछ ।

(६) यस दफा बमोजिम अनुमतिका लागि निवेदन नदिने, निवेदन दिए पनि अनुमति नपाउने वा निर्धारित अवधि भित्र पूर्वाधार वा मापदण्ड कायम नगर्ने स्वास्थ्य संस्थाको अनुमति त्यस्तो अनुमति दिने निकायले रद्द गर्नेछ ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

८. **अनुमति दस्तुर बुझाउनु पर्ने** : स्वास्थ्य संस्थाको स्थापना, सेवा विस्तार वा स्तरोन्नति गर्न अनुमति प्राप्त भएमा सम्वन्धित स्वास्थ्य संस्थाले अनुसूची ६ मा उल्लेख भए बमोजिमको अनुमति दस्तुर नगरपालिकालाई बुझाउनु पर्नेछ ।

९. **नवीकरण गराउनु पर्ने** : (१) यस निर्देशिका बमोजिम स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति प्राप्त स्वास्थ्य संस्थाले सेवा सञ्चालन अनुमतिको अवधि समाप्त हुने मिति भित्र बलरा नगरपालिका समक्ष नवीकरणका लागि निवेदन दिनु पर्नेछ । नगरपालिकाले अनुमतिको अवधि समाप्त भएको मितिले तीन महिनाभित्र आवश्यक जाँचबुझ गरि नवीकरण गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा नगरपालिकाले अनुसूची ६ मा उल्लेख भए वमाजिमको दस्तुर लिई तीन वर्षका लागि स्वास्थ्य संस्थालाई सेवा सञ्चालन अनुमतिको नवीकरण गरिदिन सक्नेछ । तर यो निर्देशिका प्रारम्भ हुनु अघि स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन गर्न अनुमति पाएका स्वास्थ्य संस्थाको हकमा त्यस्तो स्वास्थ्य संस्थाले यस निर्देशिका बमोजिम तोकिएको मापदण्ड तथा पूर्वाधार कायम नगरेसम्म तीन बर्षमा नबढाई प्रत्येक एक बर्षका लागि अनुमति नवीकरण गरिदिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको अवधिभित्र मुनासिब कारण परी निवेदन पेश गर्न नसकेको भनी कारण खुलाई थप तीन महिनाभित्र निवेदन पेश गरेमा दोब्बर नवीकरण दस्तुर लिई नगरपालिकाले सेवा सञ्चालन अनुमति नवीकरण गरिदिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (२) वा (३) बमाजिमको अवधिभित्र नवीकरणका लागि निवेदन पेश नगर्ने स्वास्थ्य संस्थाको सेवा सञ्चालन अनुमतिपत्र स्वतः खारेज हुनेछ र सोको जानकारी प्रादेशिक स्वास्थ्य संरचनामा समेत दिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख गरिएको भएतापनि यो उपदफा प्रारम्भ हुँदाका बखतसम्म अनुमति नवीकरण नगरेका स्वास्थ्य संस्थाले तोकिएको समय भित्र अनुमतिका लागि निवेदन दिएमा अनुसूची-६ मा उल्लेख भए बमोजिमको दस्तुरको अतिरिक्त पाँच गुणा बढी नवीकरण दस्तुर लिई एक पटकका लागि निर्देशिका बमोजिमको प्रकृया पुरा गरी त्यस्तो अनुमति नवीकरण गरिदिन सकिनेछ ।

१०. **गुणस्तर तथा मापदण्ड अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था** :

(१) स्वास्थ्य संस्थाले आफूले प्रदान गरेका सेवाहरुको यस निर्देशिकामा उल्लेखित मापदण्ड बमोजिमको गुणस्तर भए नभएको सम्बन्धमा प्रत्येक बर्ष परीक्षण (स्वः मुल्याङ्कन) गराइ सोको प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले तीन महिनाभित्र नगरपालिका समक्ष अनिवार्य रुपमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(२) उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको अवधिभित्र प्रतिवेदन पेश नगर्ने स्वास्थ्य संस्थालाई सो प्रतिवेदन पेश गर्न नगरपालिकाले निर्देशन दिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि नगरपालिका, प्रादेशिक स्वास्थ्य संरचना र मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार जोखिम, भौगालिक अवस्थिति, बिरामीको चाप, शल्यक्रियाको संख्या, वित्तीय लगानीको आधारमा नमुना छनौट गरी स्वास्थ्य संस्थाले प्रदान गरेका सेवाको गुणस्तर तथा यस निर्देशिकाको मापदण्ड पुरा गरे नगरेको सम्बन्धमा निरीक्षण तथा अनुगमन गर्न वा गराउन सक्नेछ ।

(४) यस निर्देशिकामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि प्रादेशिक स्वास्थ्य संरचना तथा मन्त्रालयले जुनसुकै निकायबाट सेवा सञ्चालन अनुमति प्राप्त गरेको अस्पताल वा स्वास्थ्य संस्था र अनुमति प्रदान गर्ने निकायको समेत अनुगमन गर्न सक्नेछ ।

(५) उपदफा (३) वा (४) बमोजिम नियमित वा आकस्मिक अनुगमन गर्दा तोकिएको गुणस्तर वा पूर्वाधार पूरा नगरी सेवा सञ्चालन गरेको पाईएमा त्यस्ता संस्थालाई तत्काल सुधारका लागि बढीमा तीन महिनाको म्याद दिई सुधारको मौका दिन सकिनेछ ।

(६) यस दफा बमोजिम निरीक्षण तथा अनुगमनका क्रममा दिएका निर्देशन पालना नगर्ने, यस निर्देशिका बमोजिमको गुणस्तर तथा पूर्वाधार मापदण्ड पुरा नगर्ने वा गुणस्तर परीक्षणको वार्षिक प्रतिवेदन पेश नगर्ने स्वास्थ्य संस्थालाई सम्वन्धित नगरपालिकाले त्यस्ता स्वास्थ्य संस्थाले प्रदान गरि आएका सेवा पूर्ण वा आंशिकरुपमा तत्काल वन्द गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(७) उपदफा (६) बमोजिम स्वास्थ्य संस्थालाई कारवाही गर्नु पूर्व सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थालाई मुनासिव माफिकको सफाइ पेश गर्ने मौका दिनु पर्नेछ ।

(८) यस निर्देशिकामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि अन्य प्रचलित कानून बमोजिम गरिने अनुगमनलाई यो व्यवस्थाले सीमित गर्ने छैन ।

(९) स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन सम्वन्धी अनुमति लिन प्रक्रिया प्रारम्भ नगरेका स्वास्थ्य संस्थामा कुनै पनि चिकत्सक, नर्स, वा स्वास्थ्यकर्मीले क्लिनिकल प्राक्टिस गर्न पाउने छैन । कुनै चिकित्सक, नर्स वा स्वास्थ्यकर्मीले त्यस्तो संस्थामा क्लिनिकल प्राक्टिस गरेमा निजलाई कारवाहीका लागि सम्बन्धित परिषद्मा लेखी पठाईनेछ ।

११. **निवेदन दिन सक्ने :**

(१) दफा १० को उपदफा (७) बमोजिम दिएको आदेश वा अनुगमन समितिले यस निर्देशिका बमोजिम पेश गरेको अनुगमन प्रतिवेदन उपर चित्त नवुभ्ने स्वास्थ्य संस्थाले त्यस्तो प्रतिवेदन पेश भएको मितिले १५ दिनभित्र चित्त नबभ्नुको स्पष्ट आधार र कारण सहित पुनरावलोकनका लागि प्रादेशिक स्वास्थ्य संरचना समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ। सो निकायको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

१२. स्वास्थ्य संस्था गाभिई सेवा सञ्चालन गर्न सक्ने :

स्वास्थ्य सेवालाई गुणस्तरीय, प्रभावकारी तथा सुविधायुक्त बनाउन सञ्चालनमा रहेका एक भन्दा वढी स्वास्थ्य संस्थाहरु एक आपसमा गाभिई सेवा सञ्चालन गर्न चाहेमा सेवा सञ्चालन गर्न बलरा नगरपालिका समक्ष त्यस्तो स्वास्थ्य संस्थाहरुले संयुक्तरुपमा निवेदन दिन सक्नेछन् ।

१३. अनुमति खारेजी तथा कारवाही सम्बन्धि व्यवस्था:

(१) यस निर्देशिकामा अन्यत्र जनसु कै कुरा लेखिएको भएतापनि नगरपालिकाले स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन सम्वन्धी अनुमति लिन वा अनुमति नवीकरण गर्नका लागि एक पटकका लागि निश्चित समय अवधि दिई सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अवधिभित्र स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन सम्वन्धी अनुमति नलिने स्वास्थ्य संस्थाको र दफा ९ को उपदफा (५) बमोजिमको अवधिभित्र अनुमति नवीकरण नगर्ने स्वास्थ्य संस्थाको अनुमति स्वतः खारेज हुनेछ ।

परिच्छेद ३
स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन तथा गुणस्तर सम्बन्धी व्यवस्था

१४. स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन :

(१) यस निर्देशिका बमोजिम अनुमति नलिई कसैले पनि स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्नु हुदैन ।

(२) कसैले यस निर्देशिका बमोजिम अनुमति नलिई स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गरेको पाइएमा सो कार्य रोक्न तथा त्यस्तो स्वास्थ्य संस्थालाई आवश्यक कानूनी कारवाहीका लागि सोझै गृह मन्त्रालयमा वा जिल्ला प्रशासन कार्यालय मार्फत लेखी पठाउनेछ र त्यस्तो संस्थाको सञ्चालकलाई भविष्यमा स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन अनुमति प्रदान नगर्ने गरी अभिलेख समेत राखिनेछ ।

(३) स्वास्थ्य संस्थाले आफ्नो उद्देश्य र क्षमता अनुसार नगरपालिकाबाट अनुमति लिई देहायका सेवाको समुचित व्यवस्था गरी स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न सक्नेछ :-

(क) आकस्मिक सेवा,
(ख) बहिरङ्ग सेवा,
(ग) अन्तरङ्ग सेवा,
(घ) निदानात्मक सेवा (प्रयोगशाला, रेडियो इमेजिङ
(ङ) शल्यक्रिया सेवा,
(च) सघन उपचार सेवा,
(छ) प्रवर्द्धनात्मक तथा प्रतिरोधात्मक सेवा,
(ज) विशेषज्ञ सेवा,
झ) फार्मेसी सेवा,
(ञ) रक्त सञ्चार सेवा,
(ट) फिजियोथेरापी सेवा,
(ठ) शवगृह व्यवस्था,
(ड) अस्पताल व्यवस्थापन,
(ढ) वातावरण व्यवस्थापन,
(ण) स्वास्थ्य संस्थाबाट निष्काशित फोहरमैला व्यवस्थापन ।

१५. **गुणस्तर सुनिश्चितता सम्बन्धी मापदण्ड :**

(१) स्वास्थ्य संस्थाले दफा ३ बमोजिमको स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्दा देहायका गुणस्तरको सुनिश्चितता गर्नुका साथै देहायमा उल्लेखित मापदण्डहरुको समेत पालना गरेको हुन पर्नेछ :-

(क) बहिरङ्ग विभागमा आउने बिरामीको चापका आधारमा बिरामी दर्ता, विशेषज्ञ परामर्श, निदानात्मक सेवाहरु र औषधी कक्षमा छिटो छरितो सेवा दिने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(ख) स्वास्थ्य संस्थामा नेपाल सरकारले निर्धारण गरेका मापदण्ड बमोजिम संक्रमण नियन्त्रण (Infection Prevention) को व्यवस्था हुन पर्नेछ र सोको नियमित र प्रभावकारी अनुगमन गर्नु पर्नेछ

(ग) स्वास्थ्य संस्थाले विभिन्न ईकाइबाट प्रदान गर्ने स्वास्थ्य सेवाहरु स्तरीय रुपमा सञ्चालन गर्न कार्यसञ्चालन निर्देशिका (Standard Operating Manual)तयार गरी लागु गर्नु पर्नेछ ।

(घ) स्वास्थ्य संस्थाले बहिरङ्ग सेवा प्रदान गर्ने चिकित्सकहरु उपलब्ध हुने समय तालिका (दिन र बार खुल्ने गरी) सबैले देख्ने ठाउँमा राखिएको हुनु पर्नेछ ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(ङ) स्वास्थ्य संस्थाले उपलब्ध गराउने भनिएका विशेषज्ञ सेवा सम्बन्धित बिशेषज्ञ चिकित्सकबाट प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।

(च) बिरामीले आफूले सेवा लिन चाहेका चिकित्सकबाट सेवा लिन पाउने व्यवस्था सुनिश्चित गर्नु पर्नेछ।

(छ) बिरामी वा बिरामीको रेखदेख गर्ने व्यक्तिलाई रोग र उपचार पद्धतिबारे स्पष्ट जानकारी दिने व्यवस्था हुनु पर्नेछ।

(ज) अस्पताल परिसर तथा सेवा दिने कक्षहरु नियमित रुपमा सफा सुग्घर राखिएको हुनु पर्नेछ

(झ) सवैले देख्ने स्थानमा उजुरी पेटिका राखिएको हुनु पर्नेछ।

(ञ) जनगुनासो व्यवस्थापनका लागि गुनासो सुन्ने अधिकारी तोकी जनगुनासो तथा पर्न आएका उजुरी समाधान गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्नेछ। साथै समाधान हुन नसक्ने भएमा सोको कारण सम्बन्धित व्यक्तिलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ।

(ट) बिरामीले संस्थाबाट सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने शुल्क, प्रकृया तथा अवधि समेत खुलाएको बिरामी वडापत्र (Patient Charter) स्वास्थ्य संस्थामा नेपाल सरकारले तोकेको अनुसूची-७ को ढाँचामा तयार गरी सबैले देखिने गरी राख्नु पर्नेछ र सोही अनुरुप सेवाको सुनिश्चितता गर्नु पर्नेछ।

(ठ) स्वास्थ्य संस्थामा आउने विरामीलाई आवश्यक पर्ने जानकारी उपलब्ध गराउन सोधपुछ वा सहायता कक्षको व्यवस्था गरी सेवाग्राहीलाई आवश्यक जानकारी दिने व्यवस्था गरेको हुनु पर्नेछ।

(ड) सेवा प्रदायक चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीहरुको सुरक्षाका लागि विभिन्न सरुवा रोग विरुद्धका खोप तथा व्यक्तिगत सुरक्षा व्यवस्था गरेको हुनु पर्नेछ।

(ढ) हरेक स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरुको सेवा शर्त सम्बन्धी विनियम वनाएको हुनु पर्नेछ।

(ण) स्वास्थ्य संस्थाले नेपाल सरकारबाट सञ्चालित सेवा वा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा नेपाल सरकारले तोकेको प्रोटोकल/मापदण्ड/निर्देशिका अनिवार्य रुपमा पालना गरेको हुनु पर्नेछ

(त) अस्पतालले चावीसै घण्टा चिकित्सक तथा दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट आकस्मिक सेवा दिएको हुनु पर्नेछ।

(थ) अस्पतालमा रहेका आकस्मिक शैया क्षमताका आधारमा चिकित्सक तथा अन्य स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गरेको हुनु पर्नेछ र सोको विवरण अनुसुची ८ बमोजिमको ढाँचामा सबैले देख्ने ठाँउमा राख्नु पर्नेछ।

"

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही

Scanned with CamScanner

(द) आकस्मिक विभागवाट विरामी भर्ना गर्ने, रिफर गर्ने, बिरामीको रेफरल प्रकृया र बिरामी सार्ने पद्धति स्पष्ट परिभाषित भएको हुनुपर्नेछ र सोको व्यहोरा अनुसूची-८ बमोजिमको ढाँचामा सबैले देख्ने ठाँउमा राख्नु पर्नेछ ।

(ध) अस्पतालमा उपचारका लागि आउने विपन्न, असहाय, बेवारिसे बिरामीका लागि कुल शैयाको दश प्रतिशत शैया छुट्याई निःशुल्क उपचार अनिवार्य रुपमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(न) खण्ड (ध) बमोजिम उपलब्ध गराएको उपचार सेवाको अभिलेख राखी सोको प्रतिवेदन नगरपालिकाको कार्यालयमा मासिक रुपमा पठाउनु पर्नेछ ।

(प) अस्पतालहरुमा ज्येष्ठ नागरिकहरुलाई विशेष किसिमका सुविधाको व्यवस्था हुनुपर्ने र आवश्यक मात्रामा शैया छुट्याउनु पर्नेछ ।

(फ) स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन गरिने भवन र अन्य पूर्वाधार भवन संहिता र सम्वन्धित क्षेत्रको भवन निर्माण सम्बन्धी मापदण्ड अनुरुप हुनु पर्नेछ ।

(ब) अस्पतालले विपद व्यवस्थापनको कार्ययोजना बनाएको हुनु पर्नेछ । सो कार्यका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोकी सोको जानकारी नगर कार्यपालिकाको कार्यालय र जिल्ला समन्वय समितिमा दिनु पर्नेछ ।

(भ) अस्पतालले सूचना अधिकारी तोक्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद ४

अस्पताल सम्बन्धी मापदण्डहरू

१६. <u>अस्पतालको पूर्वाधार सम्बन्धी मापदण्डहरुः</u>

(१) अस्पतालले सेवा सञ्चालन गर्दा देहाय वमोजिमको पूर्वाधार सम्बन्धी मापदण्ड पूरा गरेको हुनु पर्नेछ

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

...शंकर प्रसाद कुशवाहा नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(क) अस्पताल रहने स्थान धुँवा, धुलो, ध्वनि, जल तथा जमिन प्रदूषणबाट मुक्त भएको ।

(ख) अस्पताल रहने क्षेत्र र हाताभित्र उपयुक्त सुरक्षाको व्यवस्था भएको ।

(ग) अस्पताल स्थापना हुने स्थान सडक यातायातको पहुँच भएको ।

(घ) पानी, बिजुली र सञ्चार सुविधा उपलब्ध भएको ।

(ङ) सवारी साधन पार्किङका लागि पर्याप्त व्यवस्था भएको ।

(च) अस्पताल परिसरमा स्वस्थकर वातावरणका लागि बृक्षारोपण तथा बँगैचाको व्यवस्था भएको ।

(छ) जोखिमपूर्ण फोहर व्यवस्थापनका लागि उपयुक्त प्रविधिको व्यवस्था गर्नुका साथै फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ र फोहरमैला व्यवस्थापन नियमावली, २०७० बमोजिम फोहर व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पूर्वाधार व्यवस्था मिलाएको ।

(२) आकस्मिक सेवाका लागि देहाय बमोजिमको पूर्वाधार सम्बन्धी मापदण्ड पुरा गरेको हुनु पर्नेछ :-

(क) कुल शैया क्षमताको कम्तिमा दश प्रतिशतका दरले आकस्मिक कक्षमा शैयाहरू उपलब्ध हुनु पर्नेछ

आकस्मिक सेवाका लागि छुट्याएका शैयालाई देहाय अनुरुप वर्गीकरण गरी सेवा दिने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ :-

(१) Red (R) . अति सिकिस्त बिरामीको सेवा दिन, शैया बराबर एक प्रतिशत,

(२) Yellow (Y) .सिकिस्त बिरामीको सेवा दिन, शैया बराबर दुई प्रतिशत,

(३) Green (G) .सामान्य बिरामीको सेवा दिन, शैया बराबर तीन प्रतिशत,

(४) Black (B) .मृत्य भईसकेका बिरामीलाई राख्न, शैया बराबर एक प्रतिशत,

(५) Observation Room/Bed बराबर तीन प्रतिशत, दश प्रतिशतभन्दा बढी शैया छुट्याएको सन्दर्भमा माथि उल्लेख भएका वर्गीकरणको अनुपातमा शैयाको बाँडफाँड हुनु पर्नेछ ।

(ख) आकस्मिक कक्ष सञ्चालन गर्दा अल्ट्रासाउण्ड, एक्सरे इमेजिङ सेवा, प्रयोगशाला, ओ.पी.डी., ओ.टी. तथा अन्य वार्डहरूमा समेत सजिलै बिरामी ल्याउन लैजान सकिने (ह्विलचेर/ट्रली, स्ट्रेचर) गरी सञ्चालनमा ल्याएको हुनु पर्नेछ ।

(ग) आकस्मिक कक्षमा प्रतिक्षालय, शौचालय, ट्रायज (Triage Room) चेन्जिङ्ग रुम, Medico-legal Case जस्तै: Rape victim आदिका लागि गोपनियता सुनिश्चित हुने कोठाको समेत व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ ।

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(घ) चौबीसै घण्टा आकस्मिक सेवा दिने व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्नेछ ।

(ङ) पन्द्रह शैया क्षमताको अस्पतालमा आकस्मिक सेवाका लागि दक्ष स्वास्थ्यकर्मी चौबीसै घण्टा र चिकित्सक अनकल (on call) मा उपलब्ध हुने व्यवस्था हुनु पर्नेछ । साथै पन्द्रह शैया वा सो भन्दा माथिको क्षमता भएका अस्पतालहरुमा आकस्मिक सेवा कक्षमा चौबीसै घण्टा चिकित्सक सेवा उपलब्ध हुनुका साथै सम्बधित विषयको कन्सल्ट्याण्ट चिकित्सक अनकलमा अनिवार्य रुपमा उपलब्ध हुनु पर्नेछ ।

(च) आकस्मिक विभागवाट बिरामी भर्ना गर्न, रिफर गर्न बिरामीको रेफरल प्रकृया तथा बिरामी सार्ने पद्धति स्पष्टरुपमा परिभाषित रहेको हुनु पर्नेछ ।

(छ) प्रकोपजन्य रोगहरु, प्राकृतिक प्रकोप जस्ता पक्षहरुलाई विचार गरी आकस्मिक उपचार सेवाका लागि संस्थाले विपद्-व्यवस्थापन योजना बनाएको हुनु पर्नेछ ।

(ज) आकस्मिक सेवामा काम गर्ने जनशक्ति कम्तिमा Basic Life Support (BLS)/Primary Trauma Care (PTC)/Advance Cardiac Life Support (ACLS)/ Advance Trauma Life Support (ATLS) आदि सम्बन्धी तालिम लिएको हुनु पर्नेछ ।

(३) बहिरंग विभागका लागि देहाय बमोजिमको पूर्वाधार सम्बन्धी मापदण्ड पुरा गरेको हुनु पर्नेछ :-

(क) अस्पतालबाट प्रदान हुने प्रत्येक विशेषज्ञ सेवाका लागि ओ.पी.डी. कक्षको व्यवस्था मिलाएको ।

(ख) अस्पतालका लागि सामान्यतया सामान्य चिकित्सा, वालरोग, सामान्य शल्यक्रिया, स्त्री तथा प्रसुती सेवा हुनुपर्ने तथा पूर्वाधार पूरा गरी हाड जोर्नी, नाक कान घाँटी, छाला तथा यौन रोग, आँखा, दन्त सेवा जस्ता सेवाका लागि स्वेच्छिक रुपमा सञ्चालन गर्न सक्ने ।

(ग) उपलब्ध भएका चिकित्सकहरु मध्ये सेवाग्राहीले उपलब्ध भएसम्म रोजेको चिकित्सकसँग परीक्षण गर्न पाउने व्यवस्था भएको ।

(घ) पन्द्रह शैया वा सो भन्दा माथिका अस्पतालले एम.सी.एच. क्लिनिकको अलगै व्यवस्था गरेको ।

(४) अन्तरंग विभागका लागि देहाय बमोजिमको पूर्वाधार सम्बन्धी मापदण्ड पुरा गरेको हुनु पर्नेछ :-

(क) अस्पतालमा शल्यक्रिया पश्चात पनि बिरामीको अवस्था स्थिर नभएसम्म उक्त शल्यक्रिया गर्ने समूह तथा सर्जन चिकित्सक र एनेस्थेसियोलोजिष्ट अस्पतालमा रहिरहनु पर्ने र तत्पश्चात पनि सर्जरीको प्रकृति हेरी आवश्यक परकोखण्डमा तत्काल उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने ।

(ख) नर्सिङ्ग डयूटी स्टेशनबाट प्रत्येक बिरामीको प्रत्यक्ष निगरानी हुने व्यवस्था गर्नु पर्ने । उक्त सुविधा नभएमा प्रत्येक बिरामीको शैयामा कल वेल राख्नु पर्ने ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(ग) एक कन्सल्टयाण्टको मातहतमा स्वास्थ्य सेवाको कुनै पनि युनिटमा पन्द्रह शैया भन्दा बढी शैया राख्न नपाइने

(५) एलाईड हेल्थ तथा निदानात्मक सेवाका लाीग देहाय बमोजिमको पूर्वाधार सम्बन्धी मापदण्ड पुरा गरेको हुनु पर्नेछ :-

(क) प्रत्येक किसिमका परीक्षणका लागि राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला नीति अनुरुपको प्रयोगशालाको व्यवस्था भएको हुनु पर्ने ।

(ख) रेडियो डाइग्नोसिस, अल्ट्रासाउण्ड, एक्सरे फिल्म लोडिङ, अनलोडिङ तथा प्रोसेसिङ लगायतका इमेजिङ सेवा कक्षहरू, ओ.पी.डी., ओ.टी. तथा वार्डहरूलाई समेत सजिलै बिरामी ल्याउन लैजान सकिने व्हीलचेयर/ट्रली, स्टेचर) गरी सञ्चालनमा ल्याएको हुनुपर्ने ।

(ग) यस्तो सेवा प्रदान गरिने कोठाहरूमा प्रतिक्षालय,शौचालय, चेन्जिङ रुमको समेत व्यवस्था भएको हुनु पर्ने ।

(६) शल्यक्रिया गर्ने स्वास्थ्य संस्थामा सेवाको प्रकार हेरी पाँचदेखि दश प्रतिशत सघन उपचार सेवाको High dependency Unit र आई.सि.यु. शैयाहरु रहनु पर्नेछ ।

(७) अस्पतालमा पोषण, खोप, आमा र वच्चाको स्वास्थ्य, परिवार नियोजन जस्ता सेवाहरुको नेपाल सरकारको नीति बमोजिम प्रवर्द्धनात्मक तथा प्रतिरोधात्मक सेवा उपलब्ध हुनु पर्नेछ ।

(८) अस्पतालमा कम्तीमा वच्चा तथा आमाका लागि विशेषज्ञ सेवा र विशेषज्ञ अस्पतालमा सो अस्पतालको प्रकृति अनसारका विशेषज्ञ सेवा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(९) औषधि पसल (Pharmacy) का लागि देहाय बमोजिमका पूर्वाधार मापदण्ड पुरा गरेको हुनु पर्नेछ :-

(क) अस्पताल हाता भित्र औषधि पसलको व्यवस्था अस्पताल फार्मेसी सेवा निर्देशिका, २०७८ बमोजिम गर्नुपर्नेछ

(ख) चौविसै घण्टा फार्मेसी सञ्चालनका लागि फार्मेसी विषय अध्ययन गरेको दक्ष जनशक्तिको व्यवस्था हुनु पर्नेछ

(ग) फार्मेसी कक्षमा औषधिको गुणस्तरमा ह्रास नहुने गरी सुरक्षित भण्डारण गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने । साथै ताप संवेदनशील औषधि तथा भ्याक्सिनको भण्डारण तोकिएको तापक्रममा भण्डारण हुनुपर्ने ।

(घ) उपचारमा प्रयोग गरिने लागु औषधहरु (Narcotic drugs) लागु औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ बमोजिम स्वास्थ्य संस्थाले चिकित्सकको लिखित प्रेस्क्रीप्सन अनुसार मात्र वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्नेछ । साथै औषधिको आम्दानी तथा वितरणको अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।

(ङ) म्याद नाघेका औषधिहरु नियमित रुपमा नेपाल स्वास्थ्य अनुसन्धान परिषदको Hospital Waste Management Guideline मा उल्लेख भएकोमा सोही बमोजिम र नभएको खण्डमा विश्व स्वास्थ्य संगठनको निर्देशिका बमोजिमको विधि अपनाइ नष्ट गर्नु पर्नेछ ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(च) आकस्मिक सेवाका लागि चाहिने आवश्यक औषधिहरु चौविसै घण्टा उपलब्ध हुने व्यवस्था हुनु पर्ने ।

(छ) अस्पतालले बाह्य व्यक्ति वा संस्थालाई फार्मेसी सेवा संचालन गर्न दिएको अवस्थामा सो व्यक्ति वा संस्थाले पनि अस्पतालले पालना गर्नुपर्ने माथि उल्लेख भएका सम्पूर्ण शर्तहरु अनिवार्य रुपमा पालना गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्ने ।

(ज) औषधीको खुद्रा मूल्यमा छुटको व्यवस्था भएमा सबैले देख्ने गरी सूचना टाँस गर्नु पर्नेछ ।

(झ) भवन संहितामा उल्लेखित मापदण्ड अनुरुप औषधि पसल सञ्चालन हुने भवन निर्माण भएको हुनु पर्ने ।

(१०) रक्त सञ्चार सेवा (Blood Bank) का लागि देहाय बमोजिमको पूर्वाधार सम्बन्धी मापदण्ड पुरा गरेको हुनु पर्नेछ :-

(क) अस्पताल हातामा ब्लड बैंकको व्यवस्था भएको हुनुपर्ने । सो नभएमा बिरामीका लागि आवश्यक पर्ने ब्लड उपलब्ध हुने गरी व्यवस्था मिलाइएको हुनु पर्नेछ ।

(ख) ब्लड बैंकको सम्बन्धमा राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला नीति अनुरुपको व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ ।

(११) पन्द्रह शैया भन्दा माथि क्षमताको अस्पतालमा फिजियोथरेपि सेवा अनिवायरुर्पमा उपलब्ध हुनु पर्नेछ ।

(१२) अस्पतालमा रहेका बिरामी तथा अन्य सेवाग्राहीलाई असहज नहुने गरी अलग्गै चिस्यान कक्ष वा शवगृहको व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ ।

(१३) अस्पताल व्यवस्थापन (Hospital Management) का लागि देहाय बमोजिमको पूर्वाधार सम्बन्धी मापदण्ड पूरा गरेको हुनु पर्नेछ :-

(क) <u>सोधपुछ तथा गनुासो सुनुवाइ कक्ष</u> :

(१) सेवाग्राहीहरूका सुविधाका लागि आवश्यक कर्मचारी सहितको सोधपूछ कक्षको व्यवस्था हुनुपर्ने ।

(२) अस्पतालले प्रदान गर्ने सेवाका विषयमा सेवाग्राहीको गुनासो सुनुवाई गर्न उचित प्रवन्ध मिलाइएको हुनु पर्ने ।

(ख) <u>सूचना संप्रेषण</u> :

(१) अस्पतालभित्र प्रभावकारी सूचना सम्प्रेषणका लागि आन्तरिक टेलिफोन कल ९क्ष्लतभचअकफ०को व्यवस्थाको साथै आवश्यक आधुनिक संयन्त्रको समुचित प्रयोग हुनुपर्ने ।

Sushil
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बलरा, सर्लाही
मधेश प्रदेश, नेपाल
२०७३

प्रमुख
बलरा नगरपालिका

Scanned with CamScanner

(२)अस्पतालहरुमा सार्वजनिक सञ्चार सेवाको व्यवस्था हुनुपर्ने ।

(३) प्रहरी, एम्बुलेन्स, दमकल जस्ता सेवा लगायतका आकस्मिक सेवाका टेलिफोन नम्बरहरु स्पष्ट देखिने गरी राख्नु पर्ने ।

(ग) पानी वितरण :

(१) अस्पतालमा बिरामी र अन्य व्यक्तिहरुका लागि चौबीसै घण्टा शुद्ध पानी विश्व स्वास्थ्य संगठनले तोकेअनुरुपको आपूर्ति हुनु पर्ने ।

(२) अस्पतालद्वारा वितरण हुने पानीको गुणस्तर परिक्षण ४/४ महिनामा गराई अभिलेख राखिएको हुनुपर्ने । बहिरंग, नर्सिङ्ग कक्ष, अन्तरंग, अपरेशन थिएटर र आपतकालीन कक्षहरुमा पानीको व्यवस्था हुनु पर्ने ।

(घ) विद्युत आपूर्ति :

(१) अस्पताल क्षेत्रभित्र र सबै विभागहरूमा चौबीसै घण्टा विद्युत आपूर्ति हुने व्यवस्था मिलाएको हुनुपर्ने । साथै लोडसेडिङको समयमा विद्युत आपूर्ति गर्न अटामेटिक ब्याक अप सिष्टम स्थापना गरेको हुनुपर्ने ।

(२)ओ.टी., आइ.सि.यू., सि.सि.यू., इमर्जेन्सी कक्ष लगायतका संवेदनशील कक्षहरूमा आपतकालीन विद्युत ब्याक-अप सिष्टम राखेको हुनुपर्ने ।

(ङ) सरसफाइ तथा शौचालयको व्यवस्था :

(१) अस्पतालको सम्पूर्ण क्षेत्र सँधै सफा राख्नु पर्नेछ ।

(२) अस्पतालमा देहाय वमोजिमका सेवा दिइने कक्षहरु वा क्लिनिकमा शौचालयको व्यवस्था हुनु पर्नेछः-

(क) आकस्मिक कक्ष

(ख)-लेवर रुम

(ग) प्याथोलोजी सेवा

(घ) बहिरंग विभाग (आवश्यकता अनुसार महिला र पुरुषका लागि अलग अलग

(ङ) प्रति छ बेडको जनरल सेवामा एक

(च) महिला तथा अपाङगका लागि अलग

(छ) क्याविन तथा डवल रुमका लागि (एटेच भएको)

(ज) डाक्टर तथा स्टाफका लागि (आवश्यकतानुसार)

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, सर्लाही, मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा नगर प्रमुख

(३) अस्पताल हाताभित्र सेवाग्राही तथा सेवाप्रदायकका लागि पर्याप्त पानी र साबुन सहितको शौचालयको व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।

(४) शौचालय सँधै सफा राख्ने व्यवस्था गरेको हुनु पर्नेछ ।

(५) मर्मत सम्भारको व्यवस्था :

अस्पतालले प्रयोग गर्ने उपकरण तथा औजारहरू समयमा नै मर्मतको व्यवस्था

(क) हुनु पर्नेछ । साथै ठूला र गम्भीर प्रकृतीका औजार उपकरणहरुको कम्पनीले निर्दिष्ट गरेको मर्मत अवधि अनुसार मर्मत सम्भार कार्ययोजना बनाई सोही अनुसार मर्मत गरेको हुनु पर्नेछ ।

(ख) अस्पतालको भवन, सवारी साधन, मेसिनरी औजार, यन्त्र, उपकरण, विद्युतीय उपकरण र अन्य विद्यतुीय उपकरणहरूको नियमित मर्मत संभार गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्नेछ ।

(६) **बिरामी कुरुवालाई सुविधाः** अस्पतालको वार्ड तथा अन्य उपचार दिने स्थानमा आवश्यकता अनुसार बिरामीको साथमा रहने एक जना कुरुवालाई बस्न सक्ने प्रवन्ध हुनु पर्नेछ ।

(७) **क्यान्टिनको सुविधाः** स्वास्थ्य संस्था हाताभित्र खाना पकाउन (Kitchen) र खाना खाने (Dining) अलग-अलग ठाउँ सहितको सफा र सुविधायुक्त क्यान्टिनको व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ ।

(८) लण्ड्रीको व्यवस्थाः

(क) अस्पतालमा प्रयोग हुने एप्रोन, पन्जा, टोपी, जुत्ता, तन्ना, तकिया, खोल, रुमाल जस्ता लुगा कपडा धुनका लागि लण्ड्रीको व्यवस्था भएको हुनु पर्ने ।

(ख) अस्पताल भर्ना भएका बिरामीको लुगा धुने सुविधाको व्यवस्था भएको हुनु पर्ने ।

(९) भण्डारको (Store) व्यवस्था :

(क) आपतकालीन अवस्थामा प्रयोग हुने सामग्रीहरूको अलग्गै भण्डार कक्ष हुनुपर्ने । यस्तो भण्डारमा कम्तिमा एक महिनाका लागि अत्यावश्यक सामग्री स्टक राख्ने व्यवस्था हुनुपर्ने ।

(ख) अस्पतालका लागि आवश्यक लत्ताकपडा, सरसफाइ सामग्री, औजार, उपकरण तथा औषधिको न्यूनतम मौज्दात रहनु पर्ने र सो मामग्रीहरुकोउपयक्ुत भण्डारणको (Refrigerator, Ventilation, A/C) आदि व्यवस्था गरको हुनु पर्ने ।

(१०) सुरक्षा व्यवस्था :

(क) अस्पतालमा सुरक्षा व्यवस्था मिलाउन सरुक्षा गार्डको व्यवस्था भएको हनु पर्ने ।

(ख) आपतकालीन अवस्थाका लागि तत्काल सेवा प्रदान गर्ने राज्यका सुरक्षा निकायसँग समन्वय कायम गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनुपर्ने ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(११) **एम्बुलेन्स सञ्चालन** : अस्पतालमा मेडिकल एटेण्डेण्ट सहितको १ वटा एम्बुलेन्स अनिवार्य हनु पर्ने र अस्पतालले त्यस्तो मेडिकल एटेण्डेण्टलाई Basic Emergency Medicine Training दिने व्यवस्था मिलाउनुका साथै एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन नीति, २०६० बमोजिम एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्नेछ ।

(१२) **यातायातको व्यवस्था** : अस्पतालले कम्तिमा रात्रीकालिन समयमा काम गर्ने कर्मचारीलाई आउन जान यातायातको व्यवस्था अनिवार्य रुपमा मिलाउनु पर्नेछ ।

(१३) **स्थान तथा जग्गा पूर्वाधार** :

(क) अस्पताल रहने स्थान (Location) : अस्पताल रहने स्थान छनौट गर्दा पायक पर्ने गरी प्रदुषणमुक्त क्षेत्रको छनौट गर्नु पर्नेछ । छनौट गरिएको स्थान त्यस्तो प्रकृतिको अस्पताल रहेको स्थानको कम्तिमा एक कीलोमीटर टाढा हुनु पर्नेछ । विशिष्ट प्रकतिका बहुसेवा उपलब्ध गराउंने अस्पताल, आयूर्वेद, होमीयोप्याथिक जस्ता फरक प्रकृतिका अस्पतालको हकमा र जनघनत्वका आधारमा अस्पतालको शैया आवश्यक देखिएमा यो बन्देज लागू हुने छैन ।

(ख) अस्पताल सञ्चालनका लागि आफ्नो स्वामित्वको पर्याप्त जग्गा हुनु पर्नेछ । आफ्नो जग्गा नभएको हकमा कम्तीमा पन्ध्र बर्षका लागि जग्गा भाडामा लिई सो जग्गामा पूर्वाधार निर्माण गरी सञ्चालनमा ल्याउन सक्नेछ । पन्द्रह शैया भन्दा माथि क्षमता विस्तार गर्दा वा पचास शैया भन्दा माथिका अस्पताल सञ्चालन गर्नुपर्ने अवस्थामा आफ्नो भवन हुनु पर्नेछ ।

(ग) आफ्नो जग्गा नभएको पन्द्रह शैयाका अस्पतालले कम्तिमा पन्ध्र बर्षका लागि घर जग्गा भाडा लिज) मा लिई सेवा सञ्चालन गर्न सक्नेछ । तर भाडामा लिईएको भवन, भवन संहिताको मापदण्ड अनुरुप निर्माण भएको हुनु पर्नेछ ।

(घ) शिक्षण अस्पतालको हकमा मेडिकल काउन्सिलको मापदण्ड अनुसार हुनु पर्नेछ ।

(१४) **अस्पतालको भवन (Building)**

(क) अस्पतालले सेवा सञ्चालन गरिने भवनको नक्सा र डिजाइन भवन ऐन, २०५५ को दफा ११ मा भएको व्यवस्था अनुरुप स्वीकृत भएको हुनुपर्नेछ । नेपाल सरकारले अस्पतालको सम्बन्धमा छुट्टै मापदण्ड तोकेको भएमा सोही बमोजिम भवन निर्माण सम्बन्धी योजना स्वीकृत भएको हुनु पर्नेछ । भवन संहिता तथा नगरपालिकाले जारी गरेको मापदण्ड बमोजिम सो भवन निर्माण भएको सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, डिभिजन कार्यालयबाट सिफारिस प्राप्त गरेको हुनु पर्नेछ ।

(ख) भवनमा सर्वसाधारणको जानकारीका लागि Disaster Management Plan तयार गरी सुरक्षा सम्बन्धी सङ्केत चिन्हहरु उपयुक्त स्थानमा प्रस्ट देखिने गरी राखिएको हुनु पर्नेछ ।

(ग) अस्पतालको कोठाहरु उपयुक्त भेन्टीलेसन वा वातावरण अनुकुल यन्त्र राखिएका हुनु पर्नेछ ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(घ) अस्पतालमा प्रशासनिक कार्यालय, ओ.पी.डी., प्रयोगशाला, वार्ड, फार्मेसी, क्यान्टिनको व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।

(ङ) अस्पतालमा व्हिलचेयर तथा ट्रलिको सहज आवागमनको व्यवस्थाका लागि लिफ्ट/र्याम्पको व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ ।

(च) प्रतिक्षालयमा आवश्यकतानुसार बस्न कुर्सीको व्यवस्था हुनु पर्ने र सूचना-पाटी, टेलिभिजन, पत्रपत्रिका लगायतका माध्यमबाट सूचना प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्नेछ ।

(छ) अस्पतालको कुल निर्माण क्षेत्रफल, प्रति शैया ५५ वर्ग मीटरको दरले हुनु पर्नेछ । उक्त क्षेत्रभित्र सोधपुछ, दर्ता कक्ष, प्रतिक्षालय, प्रवेशद्वार सहितको हलको क्षेत्रसमावेश भएको हुनु पर्नेछ । सो वाहेक भान्सा घर, लुगाधुने कोठा, जने रेटर कक्ष, कर्मचारी आवास तथा भण्डार कक्ष, मर्मत सम्भार कक्ष आदिका लागि थप व्यवस्था गरेको हुनु पर्नेछ ।

(ज) आफ्नो जग्गा नभएको पन्द्रहशैयाका अस्पतालले घर जग्गा भाडामा लिई सेवा सञ्चालन गर्दा सो घर भूकम्पीय जोखिम प्रतिरोध क्षमता भएको भनि सहरी विकास तथा भवन विभाग/डिभिजन कार्यालयवाट प्रमाणित भएको हुनु पर्नेछ । पन्द्रह शैया भन्दा माथि क्षमता विस्तार गर्दा वा पचास शैया भन्दा माथिको अस्पताल सञ्चालन गर्नु पर्ने अवस्थामा भवन निर्माण स्विकृति लिदाँ कुन प्रयोजनमा अस्पताल सेवा सञ्चालनका लागि भनी स्पष्ट खुलेको हुनपुर्नेछ ।

(झ) शिक्षण अस्पतालको हकमा कुल निर्माण क्षेत्रफल नेपाल मेडिकल काउन्सीलले तोके बमोजिम र नतोकेको भएमा न्यनूतम प्रति शैया नब्बे वर्गमीटर हुनु पर्नेछ ।

(ञ) बहिरङ्ग विभागको प्रत्येक कोठाको क्षेत्रफल कम्तिमा चौध वर्गमीटर हुनु पर्नेछ । शौचालय, पतिक्षालय, बिशेषज्ञको सहयोगी रहने कक्षका लागि पर्याप्त स्थान हुनु पर्नेछ ।

(ट) बिरामीको चापको अनुपातमा पर्याप्त र सुविधाजनक हुने गरी फर्निचर सहितको पतिक्षालयको व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ ।

(ठ) अस्पताल भित्र प्रवेश गर्ने र वाहिर निस्कने अलग-अलग प्रवेश द्वार र बहिर्गमन द्वार हुनु पर्नेछ ।

(ड) आपतकालीन सेवाका लागि प्रयोग हुने सवारी साधनहरू अस्पतालको आपतकालीन कक्ष र अन्य अत्यावश्क ठाउमाँ सहज रुपमा जान सक्ने गरी अलग्गै बाटो र गेटको व्यवस्था गरको हुनुपर्नेछ ।

(ण) सेवाग्राही र अस्पताल कमर्चा रीहरूले प्रयागे गने सवारी साधन र एम्वुलेन्स, दमकल जस्ता सवारी साधनका लागि पार्किङ्गको व्यवस्था हुनुपर्नेछ । न्यनूतम पार्किङ कूल जग्गाको पच्चीस पतिशत वा प्रति तीन शैयाका लागि एउटा कार पार्किङ गर्न मिल्ने स्थल मध्ये जुन बढी हुन्छ सोही अनुसार हुनु पर्नेछ ।

(त) अस्पताल जेष्ठ नागरिक, बालबालिका तथा अपाङ्गगमैत्री हुनु पर्नेछ ।

(थ) व्हिलचेयर, ट्रलि, स्ट्रेचरको पर्याप्त व्यवस्था हुनुपर्ने र यस्तो सामग्री राख्ने ठाउँ र चलाउन सकिने पर्याप्त ठाँउ र चलाउने मानिसको समेत व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ ।

(१५) वातावरण व्यवस्थापनका लागि देहाय बमोजिमको मापदण्ड पुरा गरेको हुनु पर्नेछ :-

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

नगरपालिकाको कार्यालय सलार्ही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(क) पचास शैया र सो भन्दा माथिका अस्पतालले सेवा संचालन गर्नुपूर्व वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३ तथा वातावरण संरक्षण नियमावली, २०५४ बमोजिम सम्वन्धित निकायबाट प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण वा वतावरणीय प्रभाव मूल्यांकन गरेको हुनु पर्नेछ ।

(ख) प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण वा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्दा फोहोरमैला व्यवस्थापनका सम्वन्धमा आवश्यक ध्यान दिनु पर्नेछ ।

(ग) प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण वा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनमा प्रस्ताव भए बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्नेछ ।

(१६) फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि देहाय बमोजिमको पूर्वाधार मापदण्ड पूरा गरेको हुनु पर्नेछ :-

(क) अस्पतालबाट निष्काशित फोहरमैलाको व्यवस्थापन फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ र फोहरमैला व्यवस्थापन नियमावली, २०७० ले तोके बमोजिम हुनुपर्ने ।

(ख) अस्पतालबाट निस्कासन हुने सामान्य तथा चिकित्साजन्य फोहरमैला प्रकृति अनुसार स्रोतमा अलग अलग छुट्याउने, संकलन, ढुवानी तथा उचित विसर्जन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने ।

(ग) अस्पतालबाट सृजित संक्रमणजन्य फोहरलाई निःसंक्रमण गरेर अन्तिम व्यवस्थापन गर्नुपर्ने ।

(घ) अस्पतालमा मर्करी युक्त उपकरणको सट्टा डिजीटल प्रविधियुक्त उपकरण प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।

(ङ) फोहोरको स्रोतमा नै कमी ल्याउने प्रयास गर्नु पर्नेछ ।

१७. <u>**अस्पताल सम्बन्धी अन्य मापदण्ड :**</u> दफा १६ मा उल्लेखित मापदण्डका अतिरिक्त देहायको शैया क्षमताको अस्पतालहरुले देहाय बमोजिमको मापदण्ड पुरा गरेको हुनु पर्नेछ :-

(क) १) <u>ब्लड बैंक **(Blood Bank)**</u> :

एक शैया वा सोभन्दा बढीको अस्पतालमा रक्त सेवाको व्यवस्था उपलब्ध हुनु पर्नेछ साथै अर्थोपेडिक, कार्डियाक सर्जरी, गाइने तथा अब्स, न्यूरो सर्जरी, नेफ्रोलोजी सेवा दिने एक सय शैया भन्दा कम भएका अस्पतालले पनि आवश्यकता अनुसार रक्त सेवा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । नेपाल रेडक्रस सोसाईटीबाट रक्त संचार सेवा उपलब्ध भएको ठाउँमा यो व्यवस्था अनिवार्य हुने छैन ।

(२) <u>शव गृह **(Mortuary)**</u> :

(क) शवगृह अस्पताल कम्पाउण्डभित्र तर अलग्गै स्थानमा हुनु पर्ने ।

(ख) शवगहृ मा राखिने शव नसड्ने गरी राख्न सकिने खालको प्रविधियुक्त हुनु पर्ने ।

(ग) अस्पतालमा रहेका शव गृहले छर छिमेकमा असर नपुऱ्याउनेव्यवस्थाको ग्यारेन्टी अस्पतालले गनु पर्ने ।

(३) <u>फोहरमलौ व्यवस्थापन **(Waste Management)**</u> :

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(क) फोहरको सेग्रिगेशन, कलेक्सन, ट्रान्सपोर्टेशन, ट्रिटमेन्ट र अन्तिम बिसर्जन छुट्टै योजना तयार गरी उपयुक्त प्रविधिबाट फोहर व्यवस्थापन गर्नुपर्ने ।

(ख) मर्करीयुक्त उपकरणहरुको सट्टामा डिजिटालाइज्ड उपकरण प्रयोगमा ल्याउनु पर्ने ।

(ग) अस्पतालवाट निष्काशित फोहरमैलाको व्यवस्थापन फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ र फोहरमैला व्यवस्थापन नियमावली, २०७० ले तोके बमोजिम हुनु पर्नेछ

(घ) एक सय शैया भन्दा माथिका अस्पतालमा चिकित्साजन्य फोहर व्यवस्था सम्वन्धी कार्यको नियमित अनुगमन गर्न जनस्वास्थय कक्ष/वातावरणविद् सहितको स्यानिटेसन यूनिट र कमर्चारीको व्यवस्था हुनु पर्ने ।

(४) <u>सरसफाइ व्यवस्था</u> :

(क) बिरामी तथा कुरुवाका लागि नुहाउने घरको व्यवस्था हुनु पर्ने ।

(ख) महिला तथा पुरुषका लागि छुट्टाछुट्टै शौचालय तथा नुहाउने घरको व्यवस्था हुनपर्ने ।

(ग) अस्पताल परिसर तथा वार्डहरु हमेसा सफा राख्नु पर्ने ।

(५) <u>सुरक्षा व्यवस्था</u> :

(क) अस्पताल भवनमा चटयाङ्ग छल्न (Anti-Lightening)प्रविधिको जडान, वैकल्पिक भऱ्याङ्को व्यवस्था, आगो निभाउने संयन्त्र, अटोफायर अलार्म, स्मोक डिटेक्टर जडान गरिएको हुनु पर्ने ।

(ख) अस्पतालका स्वास्थ्यकर्मी तथा अन्य जनशक्तिलाई विपद् व्यवस्थापनका लागि आगजनी, भुकम्प, हुलदंगा आदि) र आपत्कालीन उद्धार तथा उपचार गर्न प्रभावकारी विधिको कार्य योजना बनाइ सो सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम कम्तिमा वर्षको दुई पटक र नमूना अभ्यास (Drill practice) कम्तिमा एक पटक गराउनु पर्ने ।

(६) <u>बहिरंग विभाग र अन्तरंग विभाग</u>: वहिरगं विभाग र अन्तरंग विभागमा आवश्यक विशेषज्ञ सेवा (Specialized Services) का लागि देहाय बमोजिमको मापदण्ड पुगेको हुनु पर्नेछ :-

(क) पन्द्रह *देखि पचास शैयासम्म क्षमताको अस्पतालमा सामान्य चिकित्सा,* जनरल सर्जरी, बालरोग र प्रसुती तथा स्त्रीरोग सेवा अनिवार्य रुपमा हुनुपर्ने ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(ख) यस निर्देशिकामा उल्लिखित अन्य मापदण्डका अतिरिक्त अस्पतालले देहाय बमोजिमका मापदण्डहरु तथा पूर्वाधारहरुको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ :-

(१) अस्पतालका लागी आवश्यक भौतिक पूर्वाधार

१. जग्गा

क) ५५ वर्ग मिटर प्रति शैया

ख) भुइतला जग्गामा कम्तिमा

१) भवन सहिंता मापदण्ड अनुसार खाली जग्गा हुनुपर्ने

२) २५ प्रतिशत जग्गा पार्किङ्गका लागी छुटयाउनु पर्नेछ । ३ शैयाको अनुपातमा १ कार पार्क हुनुपर्ने । फरक पर्न आएमा जुनले बढी हुन्छ सोहीलाई आधार मान्नु पर्नेछ ।

२. आकस्मिक सेवा र सामाग्री उपकरण यस निर्देशिकामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

(२) अस्पतालका सेवा सन्चालन गर्न देहाय बमोजिमको मापदण्ड पुरा गरेको हुनु पर्नेछ :-

सि.नं.	विवरण	१५ शैया विशेषज्ञ सेवा
१	सवारी साधन जान सक्ने र सडक संग बाटो जोडिएको	✓
२	सवारी साधन आवत जावत गर्न सक्ने प्रयाप्त ठाँउ	स्वेच्छिक
३	प्रवेश मार्ग र वाहिर निस्कने मार्ग अलग अलग	✓
४	प्रतिक्षालय	✓
५	सोधपुछ सम्पर्क गर्ने कक्ष	✓
६	व्हील चेयर, ट्रली, स्ट्रेचर राख्ने ठाँउ र काम गर्ने व्यक्ती	१, १, १, १
७	विरामी छनौट गर्ने ठाँउ (Triage)	✓
८	परिक्षण गर्ने कक्ष *	२ *
९	उपचार शैया *	३ *
१०	अवलोकन कक्ष शैया *	१(०)*
११	आकस्मिक	१
	शल्यकृया कक्ष	✓
१२	सन्चार सुविधा (टेलिफोन, ईन्टरनेट, आदी)	✓
१३	शुद्धखानेपानीको व्यवस्था	✓
१४	शौचालय र शौचाालयमा पर्याप्त पानीको व्यवस्था	✓
१५	सार्वजनिक टेलिफोन सेवा	✓
१६	आकस्मिक सेवाका लागी छुट्टै प्रयोगशाला	✓
	आवश्यक उपकरण	
१	सक्सन मेसिन प्रत्येक उपचार कक्षमा	१
२	सुचर सेट (प्रत्येक उपचार कक्षमा)	१

प्रशासकिय अधिकृत

Scanned with CamScanner

३	एम्बु व्याग (Resuciation bag with Laryngoscope)	२
४	आक्सिजन (प्रत्येक उपचार कक्षमा)	२
५	इ.सी.जी. मेसिन	१
६	Cardic Monitor	१
७	डीफीव्रीलेटर (Automatic Electric Defribillator)	१
८	भेन्टीलेटर (Portable)	१
९	वी.पी. सेट (प्रत्येक उपचार कक्षमा)	✓
१०	आ.भी.स्टेण्ड (उपचार शैयाको अनुपातमा)	✓
११	प्लाष्टर गर्ने	१
	सामाग्री	
१	डाइग्नोटिक सेट	१
२	आकस्मिक कार्यका लागी औषधी सहितकोकार्ट ट्रली	१
३	ट्राकियोस्टोमी सेट	१
४	Intra ocious	१
५	भेनस सेक्सन सेट	१
६	CVP Line Set	१
७	नेवुलाइजर सेट	१
८	वाटरसील ड्रेनेज सेट	१
९	सूचना पाटी	१
१०	ह्वील चेयर, ट्रली, स्टेचर	✓
११	Foot step	✓
१२	वैकल्पिक विद्युत व्यवस्था	✓
१३	ग्यास्ट्रिक ट्युव N/G tube Aspiration set	✓
१४	डुस सेट Enema	✓
१५	खुट्टाले चलाउने सक्सन मेसिन (Non Electric)	✓
१७	Area Room (Beds)	R1,Y+G =2 OB1,B0

*अस्पतालमा १० प्रतिशत आकस्मिक शैया अन्तरगत देहायका व्यवस्था हनु पर्नेछः

Red(R) = अति सिकिस्त बिरामीको सेवा दिने शैया = १ %

Yellow (Y) .सिकिस्त बिरामीको सेवा दिने शैया =. २ %

Green (G) . सामान्य बिरामीको सेवा दिने शैया =. ३ %

Black(B) .मृत्यु भईसकेका बिरामीलाई राख्ने शैया .=१ %

Observation Room /Bed = 3%

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(३) बहिरंग सेवा सञ्चालनका लागि अस्पतालले देहायको पूर्वाधार तथा मापदण्डहरुको पालना गरेको हुनु पर्नेछ :-

S N	Description	15 beds
A	**General Areas**	
1	Inquiry counter/ Cash counter (sq.m)	1(28)
2	Medical record (sq.m)	1(10,5)
3	Janitor's closet (sq.m)	1(3,5)
4	Waiting room (sq.m)	1(28,0)
5	Public Telephone (Self Opreting)	!
6	Toilet (Male and Female	2(17.5)(1+1)
B	**Medical Clinic**	
1	Consultation room (each 14 (sq.m)	✓
2	Sub Waiting room	1(14.0)
C	**Surgical Clinic**	
1	Consultation room (each 14 (sq.m)	✓
2	Treatment and Dressing room	✓
3	Sub Waiting room	1(14.0)
D	**Obs/Gyne.Clinic**	
1	Consultation room (each 14 (sq.m)	✓
2	Treatment room	1(17.5)
3	Toilet com cleaning room (attached to treatment room)	✓
4	Waiting room	1(14.0)
E	**Pediatric Clinic**	
1	Consultation room (each 14 (sq.m)	✓
2	Treatment room	1(14)
3	Immunization room	1(14)
4	Recreation & Play room	1(14)
5	Waiting room	1(14)
F	**Orthopedic Clinic**	
1	Consultation room (each 14 (sq.m)	✓
2	Plaster and Splint storage room	1(14)
3	Treatment room	1(14)

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

4	Recovery & Plaster Cutting room	1(14)
5	Waiting room	1(14)
6	Physlotharapy room	1(28)
G	**ENT Clinic**	
1	Consultation room (each 81 sq.m)	✓
2	Treatment room	✓
3	Audiometry room Speech	1(14)
4	Waiting room	✓
H	**Dental Clinic**	
1	X-Ray room	✓
2	Consultation room (each 8 sq.m)	✓
3	Workshop/Lab	✓
4	Recovery room	✓
I	**Skin & STD clinic**	
1	Consultation room (each 8 sq.m)	✓
2	Treatment room	✓
3	Skin Lab	✓
4	Waiting room	✓
5	Counselling Room	✓

* Patient load र सेवाका प्रकृती अनुसार थप गर्न सकिने

(४)अन्तरंग सेवाका लागी देहायको पूर्वाधार तथा मापदण्डहरुको पालना गरेको हुनु पर्नेछ :-

SN	Inpatient (General Ward)	15 beds
1	Ward Aria (Per/7sqm)	✓
2	Nursing station	1(17.5)
3	Nursing charging room	✓
4	Treatment room	1(10.5)
5	Cleaning utility room	1(14)
6	Ward kitchen / Pantry	1(10.5)
7	Sluice room (धतृइपखाली गर्नेठाउ)	1(10.5)
8	Ward store	1(10.5)
9	Dr's duty room with toilet	1(10.5)

प्रशासकिय अधिकृत

नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

प्रसाद

Scanned with CamScanner

10	**Sanitary facilities**	
A	Water closets/toilet 1 to every 8 beds (male)	✓
B	Urinal/toilet 1 to every 6 beds (female)	✓
C	Wash bashins: every 12 beds	✓
D	Sinks: 1 for each ward	✓
E	Kichen sinks & diswasher : 1 for each ward	✓
11	**Administrative Block**	
A	**Director's Room**	✓
B	**Administrative Unit**	✓
C	**Finance Unit**	✓
D	**Library**	✓
E	**Meeting Hall**	✓
F	**Training Hall**	✓
G	**Record Keeping Unit**	✓
H	**Security Unit**	✓
I	**Toilet Male/female**	✓
J	**House Keeping**	✓
12	**Laundry**	
A	Derty Receive	✓
B	Clean store room	✓
C	Staffs Room with toilet	✓
D	Cleaning Area	✓
E	Kichen	✓
13	CSSD	
A	Derty Receiving	✓
B	Cleaning Room	✓
C	**Sterilization Room**	✓
D	Clean store room	✓
E	**Common Storage**	✓
F	**Drying & Packing**	✓

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल

नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

G	**Ambulance**	✓

Patient load र सेवाको प्रकृती अनुसार थप गर्न सकिने

परिच्छेद ५

मानव संशाधन व्यवस्थापन

१८. **जनशक्ति विकास योजना** : अस्पतालको शैया क्षमताको आधारमा देहाय बमाजिमको न्यूनतम् जनशक्तिको व्यवस्था भएको हुनु पर्नेछ :-

(क) प्रति पन्द्रह शैयाका लागि एक जना एम.डी.जी.पी. चिकित्सक हुनु पर्नेछ । तर एम.डी.जी.पी. चिकित्सक नपाईने अवस्थामा पन्द्रह शैयाको अस्पतालमा प्रसुती तथा स्त्री रोग विशेषज्ञ र बाल रोग विशेषज्ञ ।

(ख) शल्यक्रिया प्रदान गर्ने कक्षमा प्रति शैया कम्तीमा एक जना शल्यचिकित्सक, एक जना एनस्थेटिक्स, एक जना इन्चार्ज, एक जना शल्यक्रिया सहायक र एक जना नर्स ।

(ग) जनरल कक्ष (General Ward) मा प्रति चार देखि छ शैयामा एक जना स्टाफ नर्सको व्यवस्था भएको ।

(घ) इर्मजेन्सी तथा पोष्ट अपरेटिभ कक्ष (Post Operative Ward)मा प्रति दुई शैयामा एक जना नर्स ।

(ङ) सघन उपचार कक्ष (आइ.सी.यु.,एन.आइ.सी.यू. सी.सी.यू. आदि) मा प्रति शैयामा एक जना स्टाफ नर्सको व्यवस्था ।

(च) प्रसुती कक्षको लेवर वेडमा प्रति वेड दुई एस.वी.ए. (Skill Birth Attendants)तालिम प्राप्त नर्स वा मीडवाईफ्रीको व्यवस्था ।

(छ) अस्पतालमा कम्तीमा एक जना मेडिकल रेर्कडर ।

Sushy
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(ज) अस्पतालमा चावीसै घण्टा सेवा उपलब्ध गराउने गरी फार्मासिष्ट लगायत आवश्यक संख्यामा जनशक्तिको व्यवस्था ।

(झ) अस्पतालमा कम्तीमा दुई तिहाई पूर्णकालीन स्वास्थ्यकर्मी ।

(ञ) सरकारी स्वास्थ्यकर्मीहरुबाट सेवा लिनुपर्ने अवस्थामा सम्वन्धित निकायको स्वीकृति पत्र ।

(ट) हरेक स्वास्थ्यकर्मीले सम्वन्धित व्यवसायिक काउन्सिलवाट दर्ता नम्वर लिएको ।

(ठ) विदेशी स्वास्थ्यकर्मी वा स्वयम् सेवकले मन्त्रालयको सिफारिसमा सम्वन्धित काउन्सिलवाट स्वीकृति लिएको ।

१९. जनशक्ति सम्वन्धी विस्तृत विवरण : (१) शिक्षण अस्पतालको हकमा नेपाल मेडिकल काउन्सिलले तोकेको मापदण्ड बमोजिम र बाँकीको हकमा देहायमा उल्लेखित जनशक्ति भन्दा कम नहुने गरी जनशक्तिको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

सेवा/समूह	पद/नाम	१५ शैया
१	फिजिसियन	१ *
२	सर्जन	१ *
३	वालरोग विशेषज्ञ	१ *
४	हाड तथा जोर्नी विशेषज्ञ	१ *
५	स्त्री रोग विशेषज्ञ	१ *
६	यौन तथा छाला रोग विशेषज्ञ	१ *
७	प्याथोलोजिष्ट/वायोकेमिष्ट/माइकोवायोलोजिष्ट	१ *
८	मेडिकल टेक्नोलोजिष्ट	१ #
९	ल्याव टेक्निसियन	१
१०	ल्याव असिस्टेन्ट	१
११	रेडियोलोजिष्ट	१ *
१२	रेडियोग्राफी टेक्नोलोजिष्ट/रेडियोग्राफी अधिकृत/वरिष्ठ रेडियोग्राफर	१
१३	नाक, कान, घाँटी रोग सर्जन	१ *
१४	नेफ्रोलोजिष्ट	१ *
१५	अप्थाल्मोलोजिष्ट	१ *
१६	एनेस्थेटिष्ट	१ *
१७	डेन्टल/बि.डि.एस.	१ *
१८	मुटुरोग विशेषज्ञ	१ *
१९	स्नायु रोग विशेषज्ञ	१ *
२०	मानसिक रोग विशेषज्ञ	१ *

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल

Scanned with CamScanner

२१	एम.डी.जी.पी.	१ *!
२२	मेडिकल अधिकृत (एम.वी.वी.एस.)	४
२३	मे.सु./ निर्देशक	१ *
२४	मेट्रोन	१ *
२५	सहायक मेट्रोन	१ *
२६	सिष्टर/बी.एन.	१
२७	स्टाफ नर्स	५
२८	अ.न.मी.	५
२९	हे.अ./सि.अ.हे.व.	२
३०	अ.हे.व	३
३१	फिजियोथेरापिष्ट	१ *
३२	दन्त सहायक	१ *
३३	हाउस किपर	१
३४	अस्पताल प्रशासक	१ *
३५	सहायक प्रशासक	1
३६	लेखा अधिकृत	१
३७	मेडिकल रेकर्डर	१
३८	लेखापाल /स. लेखापाल	१+
३९	रिसेप्सोनिष्ट	1
४०	स्टोर किपर	1
४१	फार्मासिष्ट/फार्मेसि सहायक	१ #
४२	इसिजी टेक्निसियन	१ *
४३	डाइटिसियन	१ *
४४	वार्ड एटेन्डेन्स महिला / पुरुष	1 ~
४५	सुरक्षा गार्ड	1 ~
४६	अडियोलोजी असिस्टेन्ट	१ *
४७	स्पिच थेरापिष्ट	१ *
४८	एनेस्थेसिया असिस्टेन्ट	१+
४९	इर्मजेन्सी फिजिसियन	१+
५०	इर्मजेन्सी पारामेडिक्स	१+१ #
५१	इर्मजेन्सी नर्स	१+१ #

* = Desirable

= Part time

^ = If ICU with ventilator

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बलरा, सर्लाही
मधेश प्रदेश, नेपाल
२०७३

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

30

Scanned with CamScanner

! = If other (at least Gynaecologist and Pediatrician) specialist are not available then mandatory
@ = Master in Nursing
~ = As per need
१५ शैया क्षमताको अस्पतालमा अन्य विशेषज्ञ उपलब्ध नभएता पनि एक जना एम.डी.जी.पी. अनिवार्य ।

परिच्छेद ६
औजार तथा उपकरणहरु

२०. उपकरण सम्वन्धी मापदण्ड : शिक्षण अस्पतालको हकमा नेपाल मेडिकल काउन्सिलले तोकेको मापदण्ड बमोजिम र अस्पतालमा रहने प्रयोगशाला तथा उपकरणको हकमा देहायमा उल्लेख भए बमोजिम व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(क) प्रयोगशालाको औजार तथा उपकरणहरु (Laboratory Instrument) :

SN	Name of Instruments	Unit	15 Bed
1	Microscope	PCS	1-3
2	Microtome	PCS	~
3	Tissue processor	PCS	~
4	Slide Stainer (Histo)	PCS	~
5	Tissue Floating water bath	Set	~
6	Immuno histo-chemistry set	Set	~
7	Auto Analyzer (Bio Chemistry)	Set	~
8	Semi Auto Analyzer (Bio Chemistry)	Set	1
9	Elisa reader with Washer	Set	~
10	Incubator	Set	1
11	Chemical Balance	Set	1
12	Electrolyte Analyzer	Set	1
13	Colorimeter	Set	1-3
14	Hot air Oven	Set	1
15	Autoclave	Set	1
16	Refrigerato	Set	1-2
17	Coagulometer for coagulation profile	Set	~
18	Blood cell counter (18 parameters or above	Set	1*
19	Blood gas analyzer	Set	~

Sushy प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

20	Generator	Set	1
21	Centrifuge	Set	2
22	Laminar hood	Pcs	~
23	Counting Chamber	Pcs	1-2
24	DLC counter	Pcs	1-2
25	Pipettes, Glassware/kits/Consumbles	Pcs	
26	Biosafety Cabinet (Class Ⅱ)	Set	~
27	Incinerator	Set	1
28	Glassware/kit/reagent consumables	Set	
29	Computer with Printer	Set	
30	Adequate number of Furniture should be available	Set	

(ख) Imaging Equipments :

SN	Name of the Equipment	15 Bed
1	500 ma X-ray with Image Intensifier	~
2	300 ma X-ray machine	1
3	100 ma X-ray machine	1
4	100 ma X-ray machine(Mobile)	1
5	Dry View Processer (CR System)	स्वेच्छिक
6	Dental X-ray machine	स्वेच्छिक
7	Ultra-sound machine with color droppler and guided biopsy	1
8	Spiral C.T. Scan	~
9	MRI machine	~
10	Mammography Unit	~
11	Echocardiogram	स्वेच्छिक

General Dental Hospital - 15Dental Chair

The basic aim of the general dental hospital should be to provide all basic general dental services under one roof . The general dental hospital should have the following facilities :

Infrastructure Administrative

Reception, Waiting Room, Account Room, Maintenance Room, Store, Doctor's Meeting Room, Changing Room, Ambulance, Director's Room, Library Room **Clinical**

Capacity of minimum 15 dental chairs should have at least five separate dept. namely-

1. **Oral Surgery:** Minor OT with 2 beds and 2 dental chairs (Oral Surgeon visit on call and twice a week regular visit)
2. **Orthodontic Dept-** 1 dental Chairs (Specialist's visit at least twice a month)

Sushil
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बलरा, सर्लाही
मधेश प्रदेश, नेपाल
२०७२

नगर प्रमुख

3. **PosthodonticDept**- 2 dental Chairs (Specialist's visit at least once a week)
4. **Conservative Dept** – 2 dental chairs (Specialist's visit at least once a week)
5. **Periodontics Dept** - 2 dental chairs (Specialist's visit at least once a week)

General- 10 dental chairs (Integrated system) 24 hrs Emergency Dental services

Other facilities

Sterilization room, Radiology- OPG and CEPH, Dental Laboratory, Pharmacy, Pathology- Routine test,

Waste disposal System, Water Storage, Toilets (Male/Female), Canteen

(Space= One dental chairs should have Minimum 50 sqft. and total hospital should have minimum 5000 sqft. Hospital complex may be rented, leased or own house, One should have minimum of five years of agreement with the house owner)

For Minor OT

Anesthetist Service- On call

Minor OT Equipment

Operating table

Operating lights

Suction Units

Electro-cautery Unit

Instrument holding tables

Infusion Stands

X-ray viewers

Weighing machines (swab weighing)

Staffs

Graduate dental surgeons-	10
Staff Nurses-	2
Dental Hygienist-	3
Dental Assistant-	8
x-ray Technician-	1
Lab Technician-	1
Maintenance Technician-	1
Manager-	1
Receptionist-	1
Accountant-	1
Store Keeper-	1
Guard-	1
Sweeper-	

Dental Clinic

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

The aim of the clinic is to provide general dental service in a clean and hygienic environment. Any graduate dental surgeons having permanent reg. from NMC can open dental clinic. The dental clinic should have minimum following facilities.

Infrastructure

- Reception
- Waiting
- Clinic
- Toilet
- Cleaning and Sterilization area

Equipment

High Vacuum Suction
Micromotor or Air motor
Airotor Hand piece
Light cure unit
Ultrasonic Scaler Unit / Piso Scaler
Oil free Medical Grade Compressor
X-ray viewer
Autoclave / Hot air oven
Generator
Reception, Waiting, Clinic, Toilet, Cleaning and Sterilization area
Electric Dental Chair with Halogen light spitto on

Dental Hospital

SN	Details	15 D. Chairs (DC)	15 D. Chairs
	Infrastructure (administrative) Reception	1(10 Sq. M)	1(10 Sq. M)
	Waiting room	1(14 Sq. M)	1(14 Sq. M)
	Account room	1(10 Sq. M)	1(10 Sq. M)
	Store	1(10 Sq. M)	1(10 Sq. M)
	Maintenance room	1(14 Sq. M)	1(14 Sq. M)
	Drs. meeting room	1(16 Sq. M)	1(16 Sq. M)
	Changing Room	1(10 Sq. M)	1(10 Sq. M)
	Directors Room	1(10 Sq. M)	1(10 Sq. M)
	Library Room	1(14 Sq. M)	1(14 Sq. M)
	CEO Room	0	
	Seminar Room	0	
	Clinical Oral and Maxillofacial Surgery	(Oral surgeon visit on call and twice a week regular visit) Minor OT-2 ,Beds-2, DC-2	Minor OT-2 Major OT-2 General Beds-5 DC-2 ICU Beds-2

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बलरा, सर्लाही
मधेश प्रदेश, नेपाल
२०७३

रामाशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

	Orthodontic Department	(specialist's visit at least twice a month) DC-1	(specialist's visit at least twice a month) DC-2
	Prosthodontic Department	(specialist's visit at least once a week) DC-1	(specialist's visit at least once a week) DC-2
	General	(Intergrated Systen) DC-10	(Intergrated Systen) DC-12
	Periodontic Department	Specialist visit at least once a week	(Specialist visit at least once a week) DC-2
	Restorative/Pedo Department and water supply . 24 hrs Emergancy Dental services	Specialist visit at least once a week	(Specialist visit at least once a week) DC-2

Staff

Graduate Dental Surgeon	10	15	25
Staff Nurses	2	5	7
Anesthetit	On call	On call	On call
Dental Hygienist	3	3	5
Dental Assistant	8	10	20
Radiographer	1	2	2
Lab Technician	1	2	2
Maintenance Technician	1	1	1
Receptionist	1	2	2
Store Keeper	1	1	1
Security	1	1	2
Sweeper	3	4	4
Accountant	1	2	2
Manager	1	1	1
Other Facilities			
Sterilization Room	1(14 Sq.m.	1(14 Sq.m.	1(14 Sq.m.
Radiology-OPG, IOPA and CEPH Dental labratoy, Dental Labratoy	1(14 Sq.m.	1(14 Sq.m.	1(16 Sq.m.
Pharmacy-24 hrs Pathology-Oral Pathology General Pathology Waste Disposal System Water storage Toilets (male/female)	2	2	4
Canteen			
24 hrs ambulance service			

Sushy
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७२

Scanned with CamScanner

Parking areas	1/3 open space	1/3 open space	1/3 open space

Specialists are those who are registered with Nepal Medical Council under Specialist criteria.

२२. **स्वास्थ्य क्लिनिक/पोलीक्लिनिक सम्बन्धी मापदण्ड** तथा **पूर्वाधारहरु :**

(१) स्वास्थ्य क्लिनिक/पोलीक्लिनिकमा स्वास्थ्य जाँच गर्ने चिकित्सक कुनै पनि मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कम्तीमा पनि MBBS वा सो सरहको चिकित्सा सम्बन्धी उपाधि प्राप्त गरी सम्बन्धित काउन्सिलमा दर्ता भएको हुनुपर्नेछ।

(२) परामर्श सेवा दिने व्यक्ति स्वास्थ्य विज्ञानमा प्रमाणपत्र तह उत्तिर्ण गरी परामर्श सेवा तालीम प्राप्त हुनु पर्नेछ।

(३) पोलीक्लिनिकमा रेडियोलोजी इमेजिङ्ग सेवा, प्रयोगशाला तथा औषधी उपचार सेवा सञ्चालन गर्नु परेमा छुट्टाछुट्टै सेवा सम्बन्धी निर्धारित पूर्वाधार पुरा गर्नु पर्नेछ।

(४) स्वास्थ्य क्लिनिक/पोलीक्लिनिकमा स्वास्थ्य सेवा सञ्चालनका लागि देहाय बमाजिमका आवश्यक न्यूनतम भौतिक सुविधाहरु हुनुपर्नेछ :-

(क) बिरामीको जाँच गर्न Ventilated वा AC कोठा १(सेवा अनुसारको छुट्टाछुट्टै (कम्तीमा १४ वर्ग मिटरको)

(ख) बिरामी बस्ने ठाउँ (कुनै ठाउँ) १

(ग) बिरामी जाँच्ने टेबल १

(घ) चिकित्सकका लागि टेबल १

(ङ) चिकित्सकका लागि कुर्सी १

(च) बिरामी बस्ने टुल १

(छ) शौचालयको व्यवस्था (अपाङ्ग मैत्री सहित) २

(ज) टेलिफोन, इन्टरनेट र web page

(झ स्वास्थ्य शिक्षा सम्वन्धी सूचनामुलक पोष्टर तथा

झ) अन्य सामग्री

(ञ) स्वच्छ पानीको आपूर्ति

(ट) निरन्तर विधुत आपूर्ति

(५) सेवा र विषय अनुसारका आवश्यक औजार तथा उपकरणहरुको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।

(६) बिरामीको सम्पूर्ण विवरण राख्नका लागि कम्प्यूटर वा रजिष्टरको प्रयोग गर्नु पर्नेछ।

(७) क्लिनिकमा प्रयोग हुने सम्पूर्ण औजारहरुको अनिवार्य निर्मलीकरणको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।

(८) क्लिनिकमा काम गर्ने सम्पुर्ण कर्मचारीहरुको योग्यताको प्रमाणपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपी साथै प्राविधिक कर्मचारीहरुको सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएको प्रमाणपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपी राख्नु पर्नेछ।

Sushil
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

रामाशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(९) सेवा शुल्क र आयकर प्रमाणपत्र सबैले देख्ने ठाउँमा राख्नु पर्नेछ ।

१०) नगरपालिकाबाट तोकिएको एकीकृत स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणालीको ढाँचा अनुसार नियमितरुपमा मासिक प्रतिवेदन नगरपालिकाको कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

२३. **रेडियोलोजी वा डाईग्नोष्टिक एण्ड इमेजिङ सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक पूर्वाधार तथा शर्तहरु :**

(१) यस निर्देशिकाको प्रयोजनका लागि रेडियोलोजी वा डाइग्नोष्टिक सेवा अन्तर्गत देहायको प्रविधिहरु समावेश गरिएको छ :-

X-ray (300 mA सम्म)
(Ultrasonogram (USG)

(२) उपदफा (१) मा उल्लेख गरिएको बाहेकको थप प्रविधिका लागि माग भएमा नगरपालिकाको सिफारिसमा प्रादेशिक स्वास्थ्य संरचनाले स्वीकृति दिनेछ ।

(३) रेडियोलोजी डाईग्नोष्टिक तथा इमेजिङ्ग सेवाबाट पर्ने विकिरणको दुष्प्रभावलाई कम गर्नका लागि उक्त सेवा सञ्चालन गर्ने अनुमति दिंदा वा सिफारिस गर्दा निम्न मापदण्डलाई आधार मानिनेछ :-

(क) एक्सरेका लागि :

(१) एउटा एक्सरे मेसिनका लागि कम्तीमा २२५ स्क्वायर फिटको कोठा हुनु पर्ने ।

(२) एक्सरे गर्ने कोठाको Wall Thickness (क) ९ ईन्च With Plaster of Paris वा (ख) ६ Inch with 20 mm lead barrier वा (ग) २.० एम एम lead thickness हुनु पर्ने । साथै झयाल, ढोका तथा भिताबाट हुने विकिरणको चुहावट हुन नसक्ने गरी आवश्यक व्यवस्था भएको हुनुपर्ने ।

(३) X-ray सेवा प्रदान गर्ने व्यक्तिका लागि एक्सरे कोठा भित्र ०.५ mm को एप्रोन तथा radiation protective measures को व्यवस्था हुनुपर्ने ।

(घ) रेडियोग्राफीक अधिकृत (रेडियोग्राफिक टेक्नोलाजिष्ट):- चिकित्साशास्त्र अध्ययन संस्थान वा नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त अन्य संस्थानबाट यस रेडियोग्राफीक विषयमा (BSc. MIT, Bsc. RT) स्नातक तह उर्त्तीण गरेको हुनुपर्ने । साथै NHPC (Nepal Health Professional Council)मा दर्ता हुनु पर्ने ।

(ङ) रेडियोग्राफर:- चिकित्सा शास्त्र अध्ययन संस्थानबाट वा नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त अन्य संस्थावाट रेडियोग्राफी बिषयमा प्रमाण पत्र तह उर्तीण गरेको हुनुपर्ने ।

(ग) **Radiation Measurement and Protection सम्बन्धी व्यवस्था**: Radiation Protection व्यवस्थित गर्न र X- ray Unit हरुको गुणस्तर नाप गर्नलाई चाहिने आवश्यक उपकरण खरीद गरी स्वास्थ्य मन्त्रालयले तोकेको निकायमा राख्ने र अनुगमन तथा निरीक्षणमा प्रयोग गर्ने र गुणस्तर, Dose Moniorगर्ने । विश्व स्वास्थ्य संगठनको मापदण्ड अनुसार कुनै काम गर्ने व्यक्तिमा radiation

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

नगरपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

को dose 20 Milisievert per year (WHO)को सन् २००२ को मापदण्ड अनुसार दखिएमा उपयुक्त क्षतिपूर्तिको व्यवस्था सम्बन्धित संस्थाले मिलाउनु पर्नेछ

(घ) **Ultrasonogram (USG) USG:** Ultrasonogram (USG)को प्रयोग सम्बन्धमा रेडियोलाजिष्टहरु बाहेक आफ्नो क्षेत्रमा मात्र प्रयोगमा ल्याउने गरी मान्यता प्राप्त संस्थाबाट कम्तीमा ३ महिनाको तालिम प्राप्त गरेको स्त्री तथा प्रसूति रोग सम्बन्धी विशेषज्ञहरुले गर्न पाउने छन् । सेवा सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने निम्न बमोजिमका उपकरणहरुको व्यवस्था हुनु पर्नेछ :-

(१) इमर्जेन्सी सेवामा चाहिने औषधी लगायत औजार उपकरणहरुको व्यवस्था हुनु पर्ने ।
(२) स्ट्रचेर, ह्वील चियरको व्यवस्था हुनुपर्ने ।
(३) शौचालयको राम्रो व्यवस्था हुनु पर्ने ।
(४) रेकर्डिङ्ग तथा रिपार्टिङ्गका लागि छुट्टै कोठाको व्यवस्था हुनु पर्ने ।
(५) वैकल्पिक विद्युतका लागि जनरेटरको व्यवस्था हुनु पर्ने ।
(६) बिरामीका लागि र बिरामी कुरुवा बस्नका लागि कोठा लगायत वेञ्चको व्यवस्था हुनु पर्ने ।
(७) स्टार, रिपोर्ट डिस्ट्रीव्यूसनका लागि छुट्टाछुट्टै कोठाको व्यवस्था हुनु पर्ने ।
(९) Medical Equipment repair & maintenance गर्दा वायोमेडिकल इन्जिनीयर वा रेडियालोजिकल उपकरण सम्वन्धी विशेष विकिरण क्षेत्रमा काम गर्नेलाई अनिवार्य रुपमा रेडिएसन भत्ताको व्यवस्था हुनु पर्ने ।

(ङ) रेडियोलोजी सेवाका लागि न्यूनतम उपकरण तथा जनशक्ति पूर्वाधारहरु :

(च) स्वास्थ्य मन्त्रालयको स्वीकृति विना Radiology सम्बन्धी मेशिन नेपालमा पैठारी गर्न पाइने छैन ।

२४. प्रयोगशाला सेवा: (१) प्रयोगशाला सेवा सञ्चालनका लागि प्रयोगशालाहरुको स्तर, विभाजन र जनशक्ति देहाय बमाजिम हुनु पर्नेछ :-

(क) जनरल प्याथोलोजी: योग्यता: मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट एम.वि.वि.एस. वा सो सरह उर्त्तीण गरी MD Path. MRC Path, DCP वा सो सरह उर्तीण गरको हुनु पर्नेछ ।

(ख) माईक्रोवायोलोजी: योग्यता: मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट MD Microbiology उपाधि प्राप्त ।

(ग) हेमाटोलोजी: योग्यता: मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट MD Hameatology उपाधी प्राप्त ।

(घ) MD Biochemistry:योग्यता: मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट MD biochemistry उपाधि प्राप्त

(ङ) मेडिकल टेक्नोलोजिष्ट: मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट मेडिकल ल्याव टेक्नोलोजी विषयमा स्नातक BMLT उपाधी प्राप्त ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

रामाशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

गर्न पाउने परिक्षणहरु: Histopatholoty, Cytopathology & Bone Marrow Study बाहेकका सबै परीक्षणहरु ।

(च) विशेषज्ञ मेडिकल टेक्नोलोजिष्ट: मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट मेडिकल ल्याव टेक्नोलोजी विषयमा स्नातकोत्तर उपाधि MMLT प्राप्त । MMLT/M.Sc.Microiology, MMLT/M.Sc.Haematology, MMLT/M.Sc.Bio chemistry, MMLT/M.Sc. Cytology गरेकाहरुले जुन विषयमा आफुले उपाधी प्राप्त गरेका छन् सोही विषयमामात्र प्रयोगशाला सञ्चालन गरी विशेषज्ञ सेवा प्रदान गर्न पाउने छन् ।

(छ) ल्याव टेक्नीशियन: मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट सम्वन्धित विषमा प्रमाण पत्र तह वा सो सरह उतीर्ण ।

गर्न पाउने परीक्षणहरु: १५ शैया सम्मको सरकारी अस्पताल स्तरमा प्रदान गरिने प्रयोगशाला सम्वन्धी परिक्षणहरु ।

(ज) ल्याव असिष्टेण्ट: मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कम्तीमा एक वर्ष वा १५ महिनाको ल्याव असिष्टेन्ट तालिम पुरा गरी पमाण पत्र प्राप्त गरेको ।

गर्न पाउन परीक्षणहरु: १५ शैया सम्मको सरकारी अस्पताल स्तरमा प्रदान गरिने प्रयोगशाला सम्वन्धी आधारभूत परीक्षणहरु .

नोट: माथि उल्लेखित जनशक्तिहरुले योग्यता हासिल गरेको विषयको पाठयकममा उल्लेखित सम्वन्धित परीक्षण गर्न पाउने छन् ।

(२) उपदफा (१) मा उल्लेखित जनशक्तिले आफूले प्राप्त गरेका प्रमाणपत्रका आधारमा व्यवसाय गर्न नेपाल सरकारले तोकेको परिषद्मा दर्ता हुनु पर्नेछ ।

२५.<u>प्रयोगशाला सञ्चालन सम्बन्धी न्यूनतम मापदण्ड</u>: देहायमा उल्लेख भए बमोजिम सरकारी स्तरमा सञ्चालित प्रयोगशालाहरुको स्तर अनुसारको मापदण्ड निजी क्षेत्रमा सञ्चालित प्रयोगशालाहरुको न्यूनतम मापदण्ड हुनेछ:-

(क)यो सम्वद्ध निकायबाट सञ्चालन हुने गुणस्तर नियन्त्रक सम्वधी कार्यक्रममा अनिवार्य रुपमा भाग लिनु पर्नेछ ।

(घ) राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाबाट पठाईने गुणस्तर सम्वन्धी परीक्षण निर्देशन बमोजिम अनिवार्य रुपमा गर्नु पर्नेछ । ,। '

(ङ) प्रत्येक कोठामा पर्याप्त प्रकास र भेन्टीलेशनको व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।

(च) विजुली र पानीको राम्रो व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

रामाशंकर प्रसाद कुशवाहा नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(छ) प्रयोगशालाले फोहर व्यवस्थापन नेपाल सरकारले तोकको मापदण्ड अनुसार गरेको हुनु पर्नेछ ।

(ज) प्रयोगशालामा रगत तान्ने कोठा, सफा गर्ने कोठा, आकस्मिक कोठा, नमुना परिक्षण गर्ने कोठा र शौचालयको अनिवार्य व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।

(झ) प्रयोगशालामा आवश्यक पर्ने टेबुल, कुर्सी लगायतका आवश्यक फर्निचरहरु पर्याप्त मात्रामा हुनु पर्नेछ ।

(ञ) प्रयोगशालामा बिशेषज्ञ सेवा प्रदान गर्दा आफुले जुन उपाधी प्राप्त गरेको छ, सोही अनुसारमात्र सेवा सञ्चालन गर्नु पर्नेछ

(ट) प्रयोगशालाको रिपोर्ट प्रमाणित गर्नेको नाम, शैक्षिक योग्यता एवम् परिषदको दर्ता नंम्वर उल्लेखित स्टयाम्प वा प्रिन्टको प्रयोग उल्लेख गरेको हुनु पर्नेछ ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७२

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७२

Scanned with CamScanner

परिच्छेद ७

आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा सम्बन्धी स्वास्थ्य संस्थाहरुको मापदण्ड

२६. आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा सम्बन्धी स्वास्थ्य संस्थाहरुको मापदण्डः

(१) आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा प्रणाली अन्तर्गत निजी स्तरमा स्वास्थ्य संस्थाको स्थापना, सञ्चालन तथा स्तरोन्नति गर्दा देहायका मापदण्डहरुको पालना गर्नुपर्नेछ :-

(क) आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा :

(१) आयुर्वेद चिकित्सा प्रणाली अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दा वा चिकित्सा व्यवसाय गर्दा सम्वन्धित विषयमा मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थावाट स्नातक वा स्नातकोत्तर उपाधि हासिल गरी नेपाल आयुर्वेद चिकित्सा परिषदमा दर्ता भएको हुनु पर्नेछ। नेपाल सरकारको वहालवाला कर्मचारी भएमा नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ।

(२) पञ्चकर्म सेवा केन्द्रमा सम्वन्धित विषयमा कम्तिमा वि.ए.एम.एस. वा सो सरह उपाधि प्राप्त व्यक्तिवाट वमन, विरेचन, शिरोविरेचन, आस्थापन, अनवासन वस्ति र रक्तमोक्षण प्रयोग गर्नुपर्ने र उत्तरवस्तिका लागि सम्वन्धित विशेषज्ञवाट गर्नु पर्नेछ।

(३) आयुर्वेद अस्पतालमा काम गर्ने कर्मचारीलाई संक्रमण सुरक्षा सम्वन्धी आवश्यक तालिम दिनु पर्नेछ।

(४) आयुर्वेद अस्पतालले जनशक्ति, भौतिक पूर्वाधार, औजार-उपकरण र सेवाको गुणस्तरीयतामा मात्र संस्था विस्तार गर्न स्वीकृतिका लागि माग गर्न र उपयुक्त ठहर भएमा शाखा विस्तारको स्वीकृति दिन सकिनेछ।

(५) बिरामीको उपचारका सिलसिलामा आवश्यकता अनुसार विशेषज्ञ चिकित्सक समक्ष वा उपयुक्त स्थानमा प्रेषण (रिफर) गर्नु पर्नेछ।

(६) रोग निदानार्थ आवश्यक पर्ने इ.सि.जी., इ.इ.जी, प्याथोलोजी, रडियोलोजी तथा अन्य आवश्यक सेवाहरु संचालन गर्नु परेमा सम्वन्धित विषयका जनशक्ति र सो सम्वन्धी भौतिक पूर्वाधार, औजार उपकरण नीति नियमको पालना गर्नु पर्नेछ।

(७) इन्टिग्रेटेड क्लिनिक, नर्सिङ्ग होम वा अस्पताल भनी स्वीकृतिका लागि माग भएमा कुन कुन विषय र सेवा दिने उद्देश्य राखिएको हो ? सो प्रष्ट उल्लेख गरि सोही बमोजिमको जनशक्ति, औजार उपकरण र भौतिक पूर्वाधारको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७२

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(८) आयुर्वेद चिकित्सा विधामा स्वास्थ्य रक्षा, रोग निवारण, औषधि द्रव्य काष्ठौषधि, रसौषधिको प्रयोग गरिने चिकित्सा सेवा, विना औषधि दिइने सेवा र आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवामा उल्लेखित पूर्वकर्म अन्तर्गतका निराग्नी स्वेद (जल, वायु, सूर्यकिरण, पार्थिव तत्वको प्रयोग), अग्नि स्वेदन, अभ्यङ्ग (Massage), सत्वावजय चिकित्सा (योगाभ्यास, ध्यान आदि) का माध्यमबाट रोगको रोकथाम वा दीर्घजीवनका लागि सञ्चालन गरिने संस्थाहरुले आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरु, भौतिक पूर्वाधार, आवश्यक औजार उपकरण र तोकिएको मापदण्ड पुरा गरी जुनसुकै नाममा सञ्चालन भएतापनि आधार ग्रन्थ सहित हेटौंडा उपमहानगरपालिकाबाट अनुमति लिएर मात्र सञ्चालन गर्न पाइनेछ ।

(ख) आयुर्वेद चिकित्सा अन्तर्गत रहने सेवाहरु:

चिकित्सा सेवा :

१.रोग उपचार (आतुर विकार प्रशमन)

(क) युक्ति व्यापाश्रय चिकित्सा

(ख) संशमन (औषधि चिकित्सा)

(ग) संशोधन (वमनादि पञ्चकर्म शोधन चिकित्सा)

(घ) दैव व्यापाश्रय

(ङ) सत्वावजय

(च) शस्त्र-प्रणिधान

(छ) योगाभ्यास

२. स्वास्थ्य प्रवर्द्धनात्मक, स्वास्थ्य रक्षा तथा प्रतिरोधात्मक स्वास्थ्य सेवा

(क) प्रकृति विनिश्चय र परामर्श

(ख) स्वस्थवृत्त पालन -ऋतुचर्या, दिनचर्या, रात्रिचर्या, पथ्यापथ्य, आहार विहार

(ग) रसायन

(घ) वाजीकरण

(ङ) पञ्चकर्म

(च) योगाभ्यास

बलरा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बलरा, सर्लाही
मधेश प्रदेश, नेपाल
२०७२

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(ग) आयुर्वेद अस्पताल तथा नर्सिङ्ग होम सम्बन्धी मापदण्ड तथा पूर्वाधार

(१) आयुर्वेद चिकित्सा प्रणाली अन्तरगत निजी स्तरमा सन्चालन गर्ने अस्पताल एवं नर्सिङ्ग होमहरुले आफ्नो क्षमता अनुसार क्रमस: एक वा एक भन्दा बढी तपसिलमा उल्लेखित विभाग शाखाहरु सन्चालन गर्न सक्नेछन :-

(क) काय चिकित्सा

(ख) बालरोग चिकित्सा

(ग) प्रसूति तथा स्त्री रोग चिकित्सा

(घ) शल्य चिकित्सा

(ङ) शालाक्य

(च) रसायन

(छ) वाजिकरण

(२) आयुर्वेद अस्पतालले देहाय बमोजिमको भौतिक पूर्वाधारको व्यवस्था तथा मापदण्डको पालना गर्नु पर्नेछ :-

सि नं	विवरण	१०-१५ शैया सम्म
१	**भौतिक पूर्वाधार**	
	(क) जग्गा मापदण्ड सडक संग जोडिएको हुनुपर्ने प्रति शैया ५० व.मि.	✓
	(ख) सवारी साधन आवत जावत तथा पार्किङ्गका लागी पर्याप्त ठाउँ हुनुपर्ने ।	✓
	(ग) प्रवेशद्वार र निकासद्वार - गेट छुट्टाछुट्टै हुनुपर्ने ।	
	(घ) सन्चार, विजुली, शौचालय तथा खानेपानीको व्यवस्था हुनुपर्ने ।	✓
२	**सेवा**	
	वहिरङ्ग	✓
	अन्तरङ्ग	✓
३	**जनशक्ति**	
	आयुर्वेद चिकित्सामा स्नातकोतर उपाधी (M.D./M.S.Ay.)	आवश्यकता अनुसार
	चिकित्सक (B.A.M.S.) सो सरह	३ जना
	आयुर्वेद सहायक (P.C.L.) सो सरह	आवश्यकता अनुसार
	आयुर्वेद सहायक कार्यकता (AAW) सो सरह	२ जना
	पन्चकर्म सह-सहायक	आवश्यकता अनुसार
	अभ्यङ्गकर्ता	आवश्यकता अनुसार
	B.N.(B.Sc.Nursing)	

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७२

रामाशंकर प्रसाद कुशवाहा नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

	Staff Nurse	१ जना
	अ.न.मी.	३ जना
	ल्याव टेक्नोलोजिष्ट	
	ल्याव टेक्निसियन	स्वेच्छिक
	ल्याव असिसटेन्ट	आवश्यकता अनुसार
४	**Rediology/USG**	
	रेडियोलोजिष्ट	
	रेडियोग्राफर	आवश्यकता अनुसार
	सहायक रेडियोग्राफर	आवश्यकता अनुसार
	हेल्पर	स्वेच्छिक
५	**कर्मचारी प्रशासन**	
	प्रशासन अधिकृत	
	नायव सुब्बा	आवश्यकता अनुसार
	खरिदार (लेखा) प्रशासन	१ जना
	कम्प्युटर प्राविधिक खरिदार	आवश्यकता अनुसार
	पियन पाले	३ जना
	भान्छे/टहलुवा	२ जना
	माली	आवश्यकता अनुसार
	ड्राइभर	आवश्यकता अनुसार
	कुचिकार	२ जना
६	**उपकरण**	
	स्टेथेस्कोप (प्रत्येक उपचार कक्षमा)	✓
	B.P.Set (प्रत्येक उपचार कक्षमा)	✓
	Thermometer (आवश्यकता अनुसार)	✓
	Weighing Machine	२
	उचाई नाप्ने साधन	१
	Torch Light	१
	Cotton, Gauze, Bandage	आवश्यकता अनुसार
	Apron	आवश्यकता अनुसार
	Gloves	आवश्यकता अनुसार
	X-Ray view box	आवश्यकता अनुसार
	Oxygen set	१
	Drum set	३
	Atoclave	३
	Surgical set	१

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७२

नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

	Sliding	
	Suture Material(different size)	४
	Needle (different size)	१०
	Forceps	१२
	Artery Forceps	१२
	Cutting Scissors	२
	Cutting set	२
	Blunt Scissors	१
	Sharp Scissors	१
	Lancet	
	Scalpel & kittle holder etc	२
	Dressing set	
	Kidney tray, Small tray, large bowel	४
	Dissecting forceps, Thumb forcep	४
	Dressing trolley, dressing meterials	२
	Gauge, Bandage/teucoplest/xylocain	७
	Catheter set	
	Plain, folley's & matlicot catheter	१०
	Diagnostic set	२
	General	
	Tongue Spatula	२
	Torch light / emergancy light	२
	Specific	
	ENT set	२
	Gynocological Examination Set, D & C Set, Cucus, Sim's speculum, enema	१
	Neonetal care set	१
	Macintos sheet, Kally's pad	५
	Other	
	Proctoscope/Laryngoscope/Ophthalmo scope	२
	Tonometer/Rhinoscope	१

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

	Sterilizer/Autoclave drum set	१
	Equipments & Materials for emergancy	२
	Nebulizer	१
	Ryle's Tube	
	Gastric Lavage set	२
	Bed screen	३
	Mask	२५
	Cap	१०
	Ear syringing set	२
	Wooden splint	
	Urobag	२
	अन्तरङ्ग सेवा (Indoor)	
	वार्ड पुरुष कोठा १० x २० स्क्वार फिट	२
	वार्ड महिला कोठा १० x २० स्क्वार फिट	२
	चिकित्सा कोठा १० x १० स्क्वार फिट	१
	शौचालय (पुरुष तथा महिलाका लागी छुट्टाछुट्टै वास वेसिन तथा पानी प्रयाप्त	४
	Wheel chair/स्ट्रेचर/ट्रली	१
	चार्ट/लकर/फाइल क्याविनेट	१५
	वेड प्यान/शैया संख्याका आधारमा	✓
	कुरुवा वस्ने टुल (शैया संख्याका आधारमा)	✓
	चिकित्सक कक्ष	१
	नर्सेज डयुटी रुम १० x १५ स्क्वार फिट	१
	विरमी ओसार्ने एम्वुलेन्स	
	औषधी स्टोरको पूर्वाधार	
	भेन्टिलेशन युक्त १० x १५ स्क्वार फिट साइजको कोठा	१
	विरामी पूर्जा दर्ता गर्ने कक्ष	१
	औषधी वनाउने टेवुल कुर्सी	१
	विरामीको लागी सोधपुछ तथा सहयोग कक्ष	१
	भान्सा घर	आवश्यकता अनुसार
७	**वहिरङ्ग विभाग (OPD)**	
	विरमी दर्ता कक्ष	१ वटा
	विरामी जाँच्ने कोठा	२ वटा
	लेखा प्रशासन कक्ष	२ वटा

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

रामाशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

८	आकस्मिक सेवा सुविधा	
	आक्सिजन सेट	२ सेट
	आकस्मिक सेवामा आवश्यक अन्य उपकरण विशेषज्ञ सेवाको हकमा सोही अनुसारको जनशक्ति कक्ष र आवश्यक उपकरण हुनुपर्ने ।	हरेकका २/२ सेट आवश्यकता अनुसार
९	**प्रयोगशाला कोठा**	२
१०	मनोपरामर्श एवम जीवनशैली कोठा	१
११	योगासन, प्राणायाम, ध्यान आदीका लागी १६ X ३२ स्क्वार फिट	१
१२	**पूर्वकर्म सेवाका लागी प्रत्येक सेवाको अलग अलग कक्ष**	आवश्यकता अनुसार
	स्नेहन कक्ष	१
	अभ्यङ्ग कक्ष	१
	स्वेदन कक्ष (नाडि स्वेद लगायत १३ प्रकारका स्वेदनका लागी अलग अलग कक्ष	आवश्यकता अनुसार
	अभ्यङ्ग टेवल	१
	सर्वाङ्ग स्वेदन यन्त्र	आवश्यकता अनुसार
	नाडि स्वेदन यन्त्र लगायत विविध १३ प्रकारका स्वेदनका लागी अलग अलग आवश्यक यन्त्र	१
	कटि तथा जानु स्वेदन यन्त्र	१
	अवगाह स्वेदन यन्त्र	आवश्यकता अनुसार
	निराग्नी स्वेदनका लागी कम्मल, मृदिका, प्रस्तर, जल, तेज, प्रथिव तत्व आदीको व्यवस्था	आवश्यकता अनुसार
	पन्चकर्मका सेवाका लागी सामाग्री	आवश्यकता अनुसार
	वमन टेवुल सहित वमन कक्ष	१
	विरेचननीय आसनशिरोविरेचनका लागी कक्ष तथा साधन	१
	शिरोधारा टेवुल सहित सेट	१
	शिरो वस्ती यन्त्र	२
१३	पन्चकर्म सेवा (५ वटा सेवाका लागी अलग अलग कक्ष हुनुपर्ने)	आवश्यकता अनुसार
१४	पुर्नस्थापन कक्ष	आवश्यकता अनुसार
१५	फुल फल सहित स्वच्छ वातावरण र औषधियुक्त हर्वेरियम समेत हुनुपर्ने	आवश्यकता अनुसार

घ) **<u>आयुर्वेद स्वास्थ्य क्लिनिक/पोलिक्लिनिक सम्बन्धी मापदण्ड तथा पूर्वाधारहरु</u> :** आयुर्वेद पोलिक्लिनिक सेवा सञ्चालन गर्दा एउटै व्यवस्थापन अन्तर्गत रही तीन वा सो भन्दा वढी सेवा प्रदान गर्नु पर्ने र औषधि सेवाको व्यवस्था समेत हुनु पर्नेछ । स्वास्थ्य जाँच गर्ने तथा परामर्श दिने व्यक्ति कुनै पनि मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थावाट

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७२

नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

कम्तिमा पनि BAMS वा सो सरहको चिकित्सा सम्बन्धी उपाधि प्राप्त गरी आयुर्वेद चिकित्सा परिषद्मा दर्ता भएको हुनुपर्नेछ ।

(१)एक सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक न्यूनतम भौतिक सुविधाहरु निम्न अनुसारका हुनुपनर्छे :-

(क) विरामीको जाँच गर्न भेन्टिलेटेड कोठा सेवा अनुसारको छुट्टाछुट्टै हुनुपर्नेछ । (कम्तिमा १४x१० वर्ग फिट)

(ख) विरामी वस्ने ठाउँ (कुर्ने ठाउँ)

(ग) विरामी जाँच्ने टेवुल

(घ) चिकित्सकका लागि कुर्सी

(ङ) चिकित्सकका लागि टेवुल

(च) विरामी वस्ने कुर्सी/टुल

(छ) विरामी कुर्न वस्ने वेन्चहरुको व्यवस्था

(ज) शौचालयको व्यवस्था

(झ) टेलिफोन (स्वेच्छिक) ।

(२) आवश्यक औजार उपकरणहरु निम्न अनुसारको हुनु पनर्छे:-

(क) थर्मोमिटर -१

(ख) तौल लिने मेशिन -१

(ग) उचाइ नाप्ने मेशिन -१

(घ) टंग डिप्रेशर - १

(ङ) ब्लड प्रेशर जाँच्ने मेशिन -१

(च) स्टेथोस्कोप -१

(छ) आँखा, नाक, कान जाँच्ने सेट -१

(ज) प्रोक्टोस्कोप -१

(झ) प्रोव

(ञ) सिरिन्ज

(ट) टर्च लाइट

(ठ) पन्जा

(ड) मास्क, एप्रोन

(ढ) किडनी ट्रे

(ण) वाल्टीन ।

(३) अन्य व्यवस्था (थप मापदण्ड) :

(क) विशेषज्ञ सेवा र विषय अनुसारको आवश्यक औजार उपकरणहरुको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

(ख) विरामीका सम्पूर्ण विवरण राख्नका लागि एउटा रजिष्टर हुनुपर्नेछ ।

(ग) क्लिनिकमा प्रयोग गरिने सम्पूर्ण औजारहरु अनिवार्य रुपमा निर्मलकृत गरिएको हनु पर्नेछ ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(घ) क्लिनिकमा काम गर्ने व्यक्तिले आफ्नो योग्यताको प्रमाणपत्र तथा आयुर्वेद चिकित्सा परिषद् दर्ता नं., सेवा शुल्क र आयकर प्रमाणपत्र सबैले देख्ने ठाउँमा राख्नुपर्नेछ ।

(ङ) मासिक प्रतिवेदन नियम अनुसार सम्बन्धित निकायमा पठाउने व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

(ङ) आयुर्वेद पूर्वकर्म पञ्चकर्म सेवा केन्द्र सम्बन्धी मापदण्ड तथा पूर्वाधारहरु :

(१) **भौतिक पूर्वाधार :** आयुर्वेद पञ्चकर्म सेवा प्रदान गर्ने केन्द्र, हेल्थ क्लब र हेल्थ रिसोर्टहरु सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने अभ्यङ्ग, स्वेदन, स्नान, वमन, विरेचन, शिरोविरेचन, वस्ति आदि उपचार कक्षहरु र सोका लागि देहायका सामग्रीहरुको व्यवस्था हुनु पर्नेछ । यसका साथै औषधि निर्माण कक्ष, प्रकृति परीक्षण, सत्वावजय चिकित्सा, योग ध्यान एवम् अन्य सहायकहरुका लागि आवश्यक कक्षहरु हुनु पर्नेछ । साथै उपयुक्त किसिमको पुस्तकालय, शौचालय आदिको व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।

(क) अभ्यङ्ग कक्ष
(ख) स्वेदन कक्ष (ग्याँस सिलिण्डर कक्ष बाहिर हुनु पर्ने)
(ग) अभ्यङ्ग टेबुल
(घ) सर्वाङ्ग स्वेदन बक्स
(ङ) नाडि स्वेदन यन्त्र
(च) वस्ति यन्त्र सेट
(छ) वमन टेबुल सहित वमन कक्ष
(ज) शौचालय संलग्न रहेको कक्ष
(झ) विरेचन कुर्सी
(ञ) नस्य कुर्सी
(ट) शिरोधारा टेबुल सहित सेट
(ठ) शिरो वस्ति सेट
(ड) जानु वस्ति, कटि वस्ति आदि सेट
(ढ) कटि स्वेदन टब
(ण) अवगाह स्वेदन टब
(त) संसर्जन कर्मका लागि भोजनालय
(थ) अन्य पूर्वाधार तथा आत्यायिक चिकित्सा सामाग्री नोट : पंचकर्मको प्रधानकर्म संचालनका लागि अन्तरंग सेवा संचालन स्विकृति अनिवार्य हुने छ ।

(२) **पञ्चकर्म सेवाहरु :** यी सेवा केन्द्रहरु व्यवस्थित रुपमा सञ्चालित गरिनु पर्नेछ । यी केन्द्रहरुबाट दिइने सवाहरु आयुर्वेद चिकित्सा सिद्धान्त अनुसार रसायन, वाजीकरण, स्वास्थ्य प्रवर्द्धन, प्रतिरोधात्मक, पुर्नस्थापन एवम् उपचारात्मक कर्ममा आधारित रहनु पर्नेछ । रसायन, वाजीकरण सेवा पनि दिनु पर्नेछ । पञ्चकर्म र सो सम्वन्धी सेवाहरु निम्नानुसार गर्नुपर्नेछः-

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७२

रामाशंकर प्रसाद कुशवाहा नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(क) पञ्चकर्म

(१)पूर्वकर्महरु: स्नेहन, स्वेदन, अभ्यङ्ग, पिण्डस्वेद, नाडी र पिच आदि ।

(२) संसर्जन, रसायन कर्म

(३) प्रधानकर्महरु: वमन, विरेचन, वस्ति (अनुवासन, आस्थापन, शिरोविरेचन, रक्तमोक्षण जलौका) ।

(४) पश्चात् कर्म ।

(ख) अन्य कर्म

(१) अभ्यङ्ग, स्वेदन, २३ प्रकार स्वेद वाह्य वस्ति, नेत्र तर्पण, शिरोधारा, शिरो वस्ति, तेल, स्नान, लेप, कटिस्नान, पादस्नान आदि कर्महरु ।

(२) सत्वावजय कर्म: सत्वावजय, योग, ध्यान, नाद चिकित्सा आदि कर्महरु ।

(३) आवश्यक जनशक्तिहरु : आयुर्वेद चिकित्सा अन्तर्गत पञ्चकर्म र सम्बन्धित कुनै पनि कर्महरु दक्ष अनुभवी आयुर्वेद चिकित्सकहरुको मातहतमा रहेर मात्र दिइनु पर्नेछ । निम्नानुसार योग्यता भएका जनशक्तिहरुबाट उपरोक्त सेवाहरु सञ्चालन गर्नु पर्नेछ:-

(क) आयुर्वेद चिकित्सक: आयुर्वेद चिकित्सा प्रणालीमा स्नातक वा स्नातकोत्तर उपाधि प्राप्त

(ख) पञ्चकर्म चिकित्सा सहायक : आयुर्वेद चिकित्सा प्रणालीमा प्रमाणपत्र तह वा आयुर्वेद स्वास्थ्य सहायक तह उत्तीर्ण । गरी न्यूनतम ३ महिनाको पञ्चकर्म तालिम प्राप्त गरको हुनु पर्नेछ ।

(ग) पञ्चकर्म सह-सहायक: कम्तिमा एस.एल.सी. वा सो सरह पास गरी आयुवर्दे चिकित्सकको मातहतमा रही सो सम्वन्धी आवश्यक कर्महरुका तालिम सहितको २ वर्षको अनभु व प्राप्त गरको ।

(घ) अभ्यङ्गकर्ता (महिला र पुरुष दुवै): कम्तिमा आठ कक्षा पढी २ वर्षसम्म आयुर्वेद चिकित्सकको मातहतमा बसी अभ्यङ्गकर्ताको रुपमा अनभुव प्राप्त गरेको ।

(४) आयुर्वेद अभ्यङ्ग कर्म मात्र दिइने केन्द्रहरुबाट विश्रान्ती अभ्यङ्ग कम मात्र दिन सक्नछे न र सो कर्मका लागि न्यनू तम सुपरिवेक्षण प्राविधिक निरीक्षण टोलीद्वारा समय समयमा गरिनेछ ।

(५) पूर्वकर्म पञ्चकर्म चिकित्सा गर्दा पय्र ोग हुने औषधि तथा अन्य द्रव्य :

(क) क्वाथ, फाण्ट, अर्क, स्वरस

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७२

रामाशंकर प्रसाद कुशवाहा नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(ख) अवलेह, पाक, खण्ड, किंसरा

(ग) स्नेह, प्रस्तर, मृदिका, जल, तेज, धुम्र, वास्प, कम्वल, वस्त्र, पट्ट, जल आदि ।

) पश्चात्कर्ममा प्रयोग हुने द्रव्य तथा निर्मित औषधि व्यवस्था :

(क) सात्विक आहार, ऋतु तथा दिनचर्या, ब्रम्हचर्या पालन

(ख) औषधि-चूर्ण, वटी, फान्ट, अवलेह

(ग) आसव, अरिष्ट

(घ) लौह, मण्डुर

(ङ) तेल, घृत

(च) रस, रसायन

(छ) लेप, मलहम

(ज) भष्म, पिष्टी ।

(च) <u>होमियोप्याथिक चिकित्सा सवो स्थापना तथा सञ्चालन मापदण्ड</u> :

(१) होमियोप्याथिक स्वास्थ्य क्लिनिक/पोलिक्लिनिकमा स्वास्थ्य जाँच गर्ने तथा परामर्श दिने व्यक्ति कुनै पनि मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कम्तिमा पनि स्नातक वा सो सरहको उपाधि प्राप्त गरेको हुनु पर्नेछ ।

(२) होमियोप्याथिक स्वास्थ्य क्लिनिक/पोलिक्लिनिकमा भौतिक पूर्वाधारहरु निम्नानुसार हुन पर्नेछ :-

भौतिक पूर्वाधार :

(क) विरामी जाँच गर्ने उपयुक्त कोठा

(ख) विरामी कुर्ने वेन्च र कुर्सी

(ग) विरामी जाँच गर्ने टेबुल र स्टुल

(घ) शौचालय

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

बलरा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बलरा, सर्लाही
मधेश प्रदेश, नेपाल
२०७३

आवश्यक स्वास्थ्य उपकरणहरु :

(क) उपचार

(ख) वि. पी.सेट

(ग) ई.एन.टी. सेट

(घ) थर्मोमिटर

(ङ.) एकस रे हेर्ने वक्स

(च) तौल लिने मसीन

(छ) उचाइ नाप्ने साधन

(ज) टर्च

(झ) गज, कटन, व्यान्डजे

(ञ) Tongue Depresor

(ट) Proctoscope

(ठ) बाल्टीन, जग

(ड) बिरामीको विवरण राख्ने रजिष्टर

(ढ) Catheterization set

जनशक्ति :

होमियोप्याथिक चिकित्सा १ (कम्तिमा होमियोप्याथिमा स्नातक तह वा सो सरह) सहायक होमियोप्याथिक चिकित्सक १ (कम्तीमा ओमियोप्याथिकमा प्रमाण पत्र तह वा सो सरह) होमियोप्याथिक सहायक १)मान्यता प्राप्त संस्थावाट होमियोप्याथिमा तालिम प्राप्त गरेको)

होमियोप्याथिक स्वास्थ्य क्लिनिक /पोलिक्लिनिकमा भौतिक पूर्वाधारहरु निम्नानुसमर हुनु पर्नेछ ।

(क) बिरामी जाँच गर्ने उपयुक्त कोठा

(ख) बिरामी कुर्ने बेन्च र कुर्सी

(ग) बिरामी जाँच गर्ने टेवुल र स्टुल

(घ) शौचालय

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७२

रामशंकर प्रसाद कुशवाहा नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

आवश्यक स्वास्थ्य उपकरणहरु: (

क)स्टथस्कोप

ख) एक्सरे हेर्न बक्स

(ग) Weighing Machine

(घ) उचाइ नाप्ने साधन

(ड) टर्च

(च) गज, कटन, ब्यान्डजे

(छ) Tongue Depresor

(ज) Proctoscope

(ठ) बाल्टीन, जग

(ड) बिरामीको विवरण राख्ने रजिष्टर

(ढ) Catheterization set

जनशक्ति:

होमियोप्याथिक चिकित्सा १ (कम्तिमा होमियोप्याथिमा स्नातक तह वा सो सरह) सहायक होमियोप्याथिक चिकित्सक १ (कम्तीमा ओमियोप्याथिकमा प्रमाण पत्र तह वा सो सरह) होमियोप्याथिक सहायक १)मान्यता प्राप्त संस्थावाट होमियोप्याथिमा तालिम प्राप्त गरेको)

सेवा:

(ख) परामर्श

(छ) होमियोप्याथिक इमर्जेन्सी सेवा:

(१ होमियोप्याथिकमा इमर्जेन्सी सेवा २४ सै घण्टा सीमित सेवा खुल्ला राख्न सकिनेछ।

(२) भौतिक पूर्वाधार:

२०x१५ साईजको भेन्टिलेशन तथा शौचालययुक्त कोठा

चिकित्सक बस्ने टवुले र कुर्सी -१ थान

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

रामाशंकर प्रसाद कुशवाहा नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

स्टाफ नर्स बस्ने कुर्सी -१ थान

बिरामी बस्ने कुर्सी, टुल -१ थान

अपरेशन टेबुल -१ थान Hanging light (100 wt) -१ थान

र्याक -१ थान

हिटर -१ थान

Sterilization set-१ थान

शौचालयमा पर्याप्त मात्रामा पानी उपलब्ध भएको ।

(३) **उपकरण:**

स्टेथोस्कोप
Stitching set
Torch
Mask
Cap
Cotton, Gauze, Bandage
Stab, Stand, Oxygen cylinder, Suction machine

(४) सेवा सम्वन्धी :

Dressing, Stitching, साधारण Injury

(५) जनशक्ति

चिकित्सक-१ जना
स्टाफ नर्स -१ जना
कार्यालय सहयोगी -१ जना

(६) औषधी

होमियोपयाथिमा प्रयोग हुने केही इमर्जेन्सी औषधीहरु ।

(ज) निजी स्तरको होमियोप्याथिक अस्पतालको पूर्वाधार :

सि.नं	विवरण	१०-१५ शैया
१	सेवा	

Sushil
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७२

रामाशंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

	(क) बहिरङ्ग सेवा	
	(ख) अन्तरङ्ग सेवा	
२	चिकित्सक (स्नातकोतर तह)	स्वेच्छिक
	चिकित्सक (स्नातक तह)	४
	सहायक चिकित्सक	३
	स्टाफ नर्स	स्वेच्छिक
	अ.न.मी.	२
	ल्याव टेक्नोलोजिष्ट	स्वेच्छिक
	प्याथोलोजिष्ट, ल्याव टेक्निसियन	स्वेच्छिक
	ल्याव असिस्टेन्ट	१
	रेडियोलोजिष्ट, रेडियोग्राफर	स्वेच्छिक
	वार्ड व्याइ	१
	प्रशासन अधिकृत	
	नायब सुब्बा	१
	सह लेखापाल	१
	कम्प्युटर सहायक	१
	पियन/पाले	४
	भान्से/टहलुवा	३
	माली	१
	सवारी चालक	१
	कुचीकार	२
४		
	स्टेथेस्कोप	आवश्यकतानुसार
	B.P.Set	आवश्यकतानुसार
	Thermometer	आवश्यकतानुसार
	Weighing Machine	आवश्यकतानुसार
	उचाई नाप्ने साधन	आवश्यकतानुसार
	Torch Light	आवश्यकतानुसार
	Cotton, Gauze, Bandage	आवश्यकतानुसार
	Apron	आवश्यकतानुसार
	Gloves	आवश्यकतानुसार
	X-Ray view box	आवश्यकतानुसार
	Oxygen set	आवश्यकतानुसार

	अन्य आवश्यक सामाग्री	आवश्यकतानुसार
५	**अन्तरङ्ग सेवा**	
	पुरुष कोठा	17x10
	महिला कोठा	17x10
	चिकित्सक कोठा	14x10
	शौचालय (पुरुष तथा महिलाका लागी छुट्टाछुट्टै वास वेसिन तथा पानी प्रयाप्त	२
	Wheel chair/स्ट्रेचर/ट्रली	२
	चार्ट/लकर/फाइल क्याविनेट	५
	वेड प्यान/शैया संख्याका आधारमा	५
	कुरुवा वस्ने टुल (शैया संख्याका आधारमा)	१
	चिकित्सक आराम गर्ने वेड	१
	नर्स डयुटी रुम १० x १द्ध स्क्वार फिट	१
	विरमी ओसार्ने एम्वुलेन्स	१
	कम्प्युटर तथा प्रिन्टर	३
	भेन्टिलेशन युक्त १० x १४ स्क्वार फिट साइजको कोठा	१
	विरामी पूर्जा दर्ता गर्ने टेवुल कुर्सी	
	औषधी बनाउने टेवुल कुर्सी	
	विरामीको पुर्जा दर्ता गर्ने रजिष्टर	
	वहिरङ्ग सेवाको लागी विरामी पर्खने कोठा	14x25
	वहिरङ्ग सेवाका लागी विरामी जाँच्ने कोठा	14x10

(झ) **एक्यूप्रेसर :**

अनेक रोगको उपचार गर्न एक्यूप्रेशर क्लिनिक वा पोलि एक्युप्रेशर (प्राकृतिक चिकित्सा) क्लिनिक सञ्चालन गर्न निम्न लिखित न्यूनतम व्यवस्था हुनुपर्नेछ :-

(१) दक्ष जनशक्ति:

(क) कुनै विश्वविद्यालयबाट सम्वन्धित विषयमा आवश्यक योग्यता (डाक्टर उपाधि) प्राप्त गरेको व्यक्तिहरु ।

(ख) कुनै पनि मान्य प्राप्त संघ संस्थाबाट आवश्यक तालिम (डाक्टर वा सो सरहको उपाधि) प्राप्त गरेका व्यक्तिहरु ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

Scanned with CamScanner

२) अर्ध दक्ष जनशक्तिः
(क) कुनै पनि मान्यता प्राप्त संघ संस्थावाट एक वर्ष वा सोभन्दा वढी तालिम प्राप्त व्यक्तिहरु ।
(ख) दक्ष जनशक्तिको साथमा न्यूनतम तीन वर्षसम्म अनुभव प्राप्त गरेका कुरा दक्ष जनशक्तिले प्रमाणित गरेको व्यक्तिहरु ।

३) बिरामी जाँच गर्ने कोठाः

४) एक्युप्रेसर थेरापिष्टहरुका लागि मेच र टेवुल

५) दक्ष एक्यूप्रेसर थेरापिष्ट (उपचारक)

६) अर्धदक्ष एक्यूप्रेसर थेरापिष्ट (उपचारक) -१ जना

७) कार्यालय सहायक -१ जना

८) स्वीपर -१ जना

(९) आवश्यक उपकरणहरु

(क) एक्यप्रेशर जाँच गर्ने मेशिन
(ख) तौल लिने मेशिन
(ग) एक्यप्रेशर गर्ने जिमका मेशिनहरु
(घ) शक्ति सञ्चार गर्ने उपकरणहरु
(ङ) इलेक्ट्रोनिक एक्यूप्रेशर मेशिन
(च) स्पाइनल रोलर
(छ) फेसियल रोलर र अन्य व्यायामका उपकरणहरु ।

(१०) संस्थागत रुपमा खोलिने क्लिनिकः
(क) नेपाल सरकारबाट स्वीकृत प्राप्त निकायको अनुमति लिएर मात्र स्वास्थ्य क्लिनिक संचालन गर्नुपर्नेछ ।
(ख) स्वास्थ्य क्लिनिक सञ्चालन गर्न माथि उल्लेखित व्यवस्था हुनु अनिवार्य छ ।
(ग) चिकित्सक उपचारक लगायत काम गर्ने जनशक्तिले नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र प्राप्त गरेको हुनुपर्दछ ।

११) विरामी भर्ना गरेर पनि उपचार गर्न सकिनेछ ।

१२) बिरामी भर्ना गर्न स्वास्थ्य क्लिनिकमा निम्न लिखित थप व्यवस्था हुनुपर्दछः-
(क) विरामी राख्ने कोठा
(ख) विरामी सुत्ने वेड, आवश्यक ओड्ने आछ्येयाउने सामान
(ग) सफा र प्रदूषणमुक्त कोठा

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

रामचन्द्र प्रसाद कुशवाहा नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

(घ) स्नान घर
(ङ) सफा पानी
(च) सन्तुलित भोजन आदि
(छ) विरामी सुत्ने वेड एकले अर्कोलाई नछुने गरी कम्तिमा २-३ फिटको दूरीमा राख्ने ।
(ज) शौचालय ।

(१३) नेपाल सरकारबाट अनुमति लिएर सञ्चालित सब एक्युप्रेशर स्वास्थ्य क्लिनिकले आयुर्वेद विभागमा वैकल्पिक चिकित्सामा संस्था दर्ता गरेको हुनु पर्नेछ ।

(१४) एक्यूप्रेशर प्राकृतिक चिकित्सा विषयमा प्रचार/प्रसार तथा अनुसन्धान मात्र गर्ने उद्देश्यले पनि संस्था खोली सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।

(क) सम्वन्धित विषयको अनुसन्धान गर्न आवश्यक योग्यता प्राप्त गरेको जनशक्ति हुनु पर्नेछ ।

(ख) प्रचार गर्दा एउटा विषयसंग अर्को विषय बाभ्ने गरी तथा एकले अर्कोलाइ हानी पुऱ्याउने प्रचार गर्नु हुँदैन ।

(१५) एक्यूप्रेशरका लागि नेपाल सरकारको स्वीकृति प्राप्त संस्थाबाट वा वैकल्पिक चिकित्साबाट प्रमाणित गरेर मात्र यस सम्वन्धी बिक्री वितरणमा वजारमा ल्याउनु पर्नेछ । जस्तै: जोगाड अन्य जिम आईटमका सामग्रीहरु ।

(१६) समय परिस्थिति र स्थान अनुसार उपचारमा प्रयोग हुने उपकरणको विकासक्रम अनुसार परिवर्तन हुन सक्नेछ ।

(ञ) <u>एक्यूपञ्चर सेवा अस्पतालको पूर्वाधार र मापदण्डहरु</u> : एक्यूपञ्चर सेवा सञ्चालनका लागि देहायको पूर्वाधार तथा मापदण्ड पालना गरेको हुनु पर्नेछ :-

सि. नं	विवरण	५ शैया	१० शैया	१५ शैया
१	भौतिक पूर्वाधारहरु जनरल अस्पताल सरह	✓	✓	✓
२	सेवा	✓	✓	✓
	मोक्सिवुसन			
	एक्युपन्चर			
३	जनशक्ति			
	क) स्नातकोतर	०	१ जना	२ जना
	ख) स्नातक	१ जना	२ जना	३ जना
	ग) एक्युपन्चर सहायक	२ जना	३ जना	६ जना
	घ) नर्सिङ्ग स्टाफ	०	२ जना	३ जना

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

ङ) प्रशासनिक कर्मचारी जनरल अस्पताल सरह			
च) कार्यालय सहयोगी	१ जना	२ जना	४ जना
उपकरण			
क) एक्युपन्चर निडिल			
ख) मोक्सा स्टिक			
ग) कपिङ्ग			
घ) अटोक्लेभ			
ङ) स्टेथस्कोप			
च) थर्मोमिटर			
छ) रेकर्ड रजिष्ट्र			
ज) अन्य व्यवस्था जनरल सरह			

नोट :-अस्पताल स्थापना तथा सन्चालनको निती तथा नियमहरु जनरल अस्पताल सरह हुने अस्पताल, नर्सिङ्ग होम वा स्वास्थ्य क्लिनिक आयुर्वेद विभागमा दर्ता गर्नु पर्नेछ ।

ट) प्राकृतिक चिकित्सा अस्पतालको पूर्वाधारहरु :

सि.नं	विवरण	१०शैया	१५शैया
१	आवश्यक अस्पताल भवन एवम खुल्ला जग्गा (५५ वर्ग मी. प्रति शैया	✓	✓
२	**प्रवेश मार्ग** :- अस्पताल सम्म मोटर (सजिलै जानृ फर्किने र रोक्न सक्ने सुविधा हुनुपर्ने	✓	✓
३	**प्रतिक्षालय** :- सोधपुछ/सम्पर्क र सुचना /टेलिफोन सेवा हुनुपर्ने प्रतिक्षालयमा बस्ने ठाँउ पर्याप्त पानीको व्यवस्था भएको शौचालय महिला र पुरुषका लागी (अलग) ह्वील चियर/ट्रली/स्ट्रेचर	२ वटा १ वटा	२ वटा २/२वटा
४	**बहिरङ्ग विभाग (OPD)**		
	बिरामी जाँच्ने कोठा	१ वटा	२ वटा
	व्यवस्थापन कक्ष	१ वटा	१ वटा
५	**आकस्मिक सेवा सुविधा**		
	अक्सिजन सेट		

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

	IV Set		
	आकस्मिक सेवामा आवश्यक अन्य उपकाण		
६	**प्रयोगशाला कोठा**	✓	✓
	उपचारको सामाग्री (माटो, पानी आदीको गुणस्तर जाँच गर्ने कोठा		
७	मनोपरामर्श एवम जीवनशैली र स्वास्थ्य प्रशिक्षण कोठा	१ वटा	१ वटा
८	योगासन, प्राणायाम, ध्यान आदीको लागी आवश्यक हल	२० जना	४० जना
९	Physiotherapy Unit	१ वटा	१ वटा
१०	उपचार सेवाको कोठा (जल चिकित्सा, माटो चिकित्सा, सूर्य किरण चिकित्सा, चुम्बक चिकित्सा, मालिस एवम अन्य प्राकृतिक चिकित्सा सेवाका लागी)	१० वटा	१५ वटा
११	भोजनालय चिकित्सकले दिएको भोजन तालिम अनुसारको भोजन दिन सक्ने भोजनालय, भोजन एवम पोषण विशेषज्ञका लागी आवश्यक कोठा	३ वटा	३ वटा
१२	पुर्नताजगी कक्ष :-चिकित्सक, सहायक चिकित्सक आदीका लागी	✓	✓
१३	शैया/कोठा शौचालय, विशेष सघन उपचार कोठा १ जना बिरामी मात्र राख्न सुविधा	२	२
	२/२ जना बिरामी राख्न सुविधा भएका कोठा	२	२
	४/४ जना बिरामी राख्न सुविधा भएका कोठा	१	२
	६/६ जना बिरामी राख्न सुविधा भएका काठा		१
१४	शौचालय एवम् स्नान कोठा	५ वटा	६ वटा
१५	फल विरुवा प्रशस्त भएको वगैचा		
१६	उपकरण		
	सम्पूर्ण शरीरको वाष्पस्नान यन्त्र	२	३
	स्थानीय वाष्पस्नान यन्त्र	२	३
	कटिस्नान टव	५	७
	रीढस्नान टव	३	५
	एनीमा (Enema)	२	४
	विभिन्न प्रकारका पट्टिहरु (चिसो पट्टि)	२०	३०
	सेकका यन्त्रहरु	३/३	५/५

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

	माटो चिकित्सामा प्रयोग हुन	५/५	१० /१०
	सूर्य किरण चिकित्सामा प्रयोग हुने बिभिन्न आकार उपकरणहरु एवम् किसिमका षट्कर्ममा प्रयोग हुने उपकरणहरु २० सेट २५ सेट हुने हुनाले मालिसमा प्रयोग हुने उपकरणहरु १० सेट २० सेट छुट्टै पानीलाइ बिभिन्न तापक्रममा ल्याउन २ वटा ३ वटा निर्धारण एवम् बाफ बनाउने यन्त्र १/१ वटा १ वटा गर्नु पर्ने ।		
	थर्मोमिटर (पानीको तापक्रम र शरीरको तामक्रम नाप्ने)	१० /१०	१० /१०
	रक्तचाप नाप्ने यन्त्र (BP Set)	४	४
	नाक, कान, घाँटी जाँच्ने यन्त्र (ENT Set)	५	५
	तौल नाप्ने यन्त्र (Weighing Machine)	२	२
१७	जनशक्ति		
	चिकित्सक (स्नातक तह)	२	२
	प्राविधिक सहायक चिकित्सक	२	२
	प्रविधिक उपचारक	१०	१५
	प्राविधिक सहायक उपचारक	२	३
	अप्राविधिक लेखा अधिकृत		
	अप्राविधिक लेखा	१	१
	अप्राविधिक प्रशासकीय प्रमुख		१
	अप्राविधिक प्रशासकीय सहायक	१	१
	अप्राविधिक सुपरभाइजर	१	१
	अप्राविधिक Receptionist	१	१
	अप्राविधिक कार्यालय सहयोगी (पियन)	३	४
	अप्राविधिक माली	१	१
	अप्राविधिक चौकीदार	१	१

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७२

नगर प्रमुख

परिच्छेद ८
अभिलेख तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था

२७. अभिलेख तथा प्रदिवेदन: (१) प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थाले प्रदान गरेका सेवाहरु हेटौंडा उपमानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालयबाट प्राप्त एकिकृत स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली अनुसार अभिलेख राख्नु पर्नेछ । तोकिएको समयमा आफुले प्रदान गरेका सेवाको प्रतिवेदन नगर कार्यपालिकाको कार्यालयबाट प्राप्त एकिकृत स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणालीको ढाँचामा हेटौंडा उपमहानगरपालिकाको कार्यालयमा अनिवार्य रुपमा पेश गर्नु पर्नेछ । यसरी तोकिए वमोजिमको अभिलेख नराख्ने र प्रतिवेदन पेश नगर्ने स्वास्थ्य संस्थालाइ उपमहानगरपालिकाले सचेत गराउनुका साथै अनुमति खारेज गर्न समेत सक्नेछ ।

(२) सूचना व्यवस्थापन गर्ने कर्मचारीलाई नगरपालिकाको कार्यालयबाट एकिकृत स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणाली सम्वन्धि तालिम लिने व्यवस्था गराउनु पर्नेछ ।

(३) स्वास्थ्य संस्थाले सेवा प्रदान गरेका बिरामीहरुको रोगको विवरण coding गरी प्रतिवेदन गर्नु पर्नेछ ।

(४) स्वास्थ्य संस्थाले आफ्नो सस्थामा भएका जन्म तथा मृत्यको घटना विवरण प्रचलित कानून वमोजिम तोकिएको ढाँचामा स्थानीय पञ्जिकाधिकारीलाई मासिक रुपमा दिनु पर्नेछ ।

(५) स्वास्थ्य संस्थाले आफ्नो संस्थामा नेपाल सरकारले तोकेको notifiable diseases को बिरामी पत्ता लागेको वा शंका लागेको खण्डमा वा कुनै रोगको महामारीको शंका लागेमा तुरुन्त बलरा नगरपालिकाको कार्यालयमा सूचना गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद -०९
सञ्चालन अनुमति नवीकरण हुन नसक्ने अवस्था र खारेजी सम्बन्धी व्यवस्था

२८. सञ्चालन अनुमति नवीकरण नहुने: (१) यस निर्देशिकामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लखिएको भएतापनि देहायको अवस्थामा स्वास्थ्य संस्थाको सेवा सञ्चालन अनुमतिको नवीकरण गरिने छैन :-

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७२

नगर प्रमुख

परिच्छेद १०

विविध

३०.सेवा शुल्क निर्धारण समिति सम्वन्धी व्यवस्था:

(१) सर्वसाधारणलाई उचित मुल्यमा गणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा पुर्‍याउने प्रयोजनका लागि स्वास्थ्य संस्थाले प्रदान गर्ने स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तरका आधारमा त्यस्तो स्वास्थ्य संस्थाले लिन सक्ने सेवा शुल्क सम्वन्धी मापदण्ड निर्धारण गर्नका लागि नगरपालिकाले एउटा सेवा शुल्क निर्धारण समिति गठन गर्नेछ र उक्त समितिको सिफारिसका आधारमा सेवा शुल्क निर्धारण हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) को प्रयोजनका लागि सेवा शुल्क निर्धारण समितिको वैठक आवश्यकता अनुसार वस्नेछ ।

(३) सेवा शुल्क निर्धारण समितिको वैठक सम्वन्धी कार्यविधि समिति आफैंले निर्धारण गरे वमोजिम हुनेछ ।

३१.मापदण्ड तथा अनुसूचीमा हेरफेर:

नगरपालिकाले यस निर्देशिकामा उल्लिखित मापदण्ड तथा अनुसूचीहरू आवश्यकता अनुसार हेरफेर र थपघट गर्न सक्नेछ ।

३२. व्याख्या गर्ने अधिकार:

यस निर्देशिकामा उल्लेखित मापदण्डको कुनै प्रावधानको कार्यान्वयनमा कुनै द्विविधा उत्पन्न भई कार्यान्वयनमा वाधा आई परेमा बलरा नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाले सो मापदण्डको व्याख्या गर्नेछ ।

३३. स्वत: अमान्य हुन :-यस निर्देशिकामा लेखिएका कुनै कुरा नेपालको संविधान, संघीय प्रचलित कानुन, सम्वन्धित प्रादेशिक कानुन र बलरा नगरपालिकाबाट जारी भएका अन्य कानुनहरुका कुनै व्यवस्थासँग वाझिएमा, वाझिएको हद सम्म स्वत: अमान्य हुनेछ ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

अनुसूची १

पूर्वाधार, स्थायी एवम् स्तरोन्नती स्वीकृतिको प्रयोजनका लागि अनुगमन समिति सम्वन्धी व्यवस्था

(दफा २ को खण्ड (क) सँग सम्वन्धित)

१. सामाजिक विकास समिति — संयोजक

२. कार्यपालिकाबाट मनोनित नगरसभा सदस्यहरु मध्येबाट १ जना दलित महिला सहित २ जना महिला सदस्य

३. ल्याब टेक्नीसियन/अधिकृत (एक) - — सदस्य

४. रेडियोग्राफर/अधिकृत (एक) - — सदस्य

५. पब्लिक हेल्थ नर्स/अधिकृत (एक) — सदस्य

६.(सव) इन्जिनियर (सिविल) (एक) — सदस्य

७. मेडिकल अफिसर (एक) — सदस्य

८. स्वास्थ्य शाखा प्रमुख/प्रतिनिधि — सदस्य सचिव

पुनश्चः नगर कार्यपालिकाको कार्यालयमा सवै सदस्यहरु नभएको अवस्थामा प्रदेश/ स्वास्थ्य कार्यालय तथा जिल्लामा अवस्थित सरकारी अस्पतालका कर्मचारीहरुवाट सदस्य कायम गर्ने ।

नोट :-समितिले आवश्यकता अनुसार सम्वन्धित विषयका विशेषज्ञलाई समितिको सदस्य कायम गर्ने ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

प्रमुख नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

अनुसुची २

भवन सक्बन्धी मापदण्ड

(दफा २ को खण्ड (५) सँग सम्वन्धित).

देहायको मापदण्ड अनुसार कायम गरिनु पर्नेछ :

अधिकतम ग्राउण्ड कभरेज - ४० प्रतिशत

Floor Area Ratio (FAR) - 2.5

न्युनतम पार्किङ्ग स्थल - जम्मा जग्गाको २५ प्रतिशत

भवन सेट व्याक (Set Back) - कम्तिमा ३ मि. भवनको चारै तिर ।

लाईट प्लेन (Light Plane) - ६३.५ डिग्री

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

नगर प्रमुख

बलरा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बलरा, सर्लाही
मधेश प्रदेश, नेपाल
२०७३

Scanned with CamScanner

अनुसूची ३

पूर्वाधार स्वीकृतिको मनसाय पत्रका लागि निवेदन फाराम

(दफा ४ को उपदफा (१) सँग सम्वन्धित)

श्री

....

.....

....

....

....

....

निम्नानुसार प्रस्तावित अस्पतालको सञ्चालन तथा पूर्वाधार स्वीकृतिको मनसाय पत्रका लागि देहाय अनुसार कागजात सहित निवेदन फाराम पेश गरको छु / छौं ।

निवेदन फाराम:

कार्यकारी अधिकृत/संचालक समितिको तर्फवाट

....

१. अस्पतालको नाम :- शैया संख्या :-

२. साधारण सेवा/विशेषज्ञ सेवा वा अस्पताल के हो उल्लेख गर्ने :-

३. अस्पतालको ठेगाना (पत्राचार गर्ने ठेगाना) :- पालिका :-

वडा नं. :- टोल :- ब्लक नं. :-

टेलिफोन :- मोवाइल :- पो.व.नं. :-

४. अस्पताल खोल्ने व्यक्तिहरु (५ प्रतिशत भन्दा बढी शेयर धारण गर्नेहरुको मात्र):-

नाम :- ठेगाना:-

नागरिकता न: :- मोबाइल नं. :- फोन नं.. :-

५. अस्पतालका लागि आवस्यक जग्गा र स्वामित्वका

(क) जग्गाको कित्ता, क्षेत्रफल र स्वामित्वको प्रकार:

(ख) लिजमा भए कवुलियतनामा पेश गर्ने:

६.अस्पतालको वित्तीय स्रोत :-

(क) निजी लगानी (ख) बैंक कर्जा (ग) सरकारी (घ) अनुदान सहयोग

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

रामाशंकर प्रसाद कुशवाहा नगर प्रमुख

(ङ) गैरसरकारी संस्थाबाट कर्जा लिई संचालन गर्ने भए सा को विवरण

(च) अन्य वित्तीय लगानी :-

(स्थीर पूँजी लागत) रु. ....

(क) भवन तथा जग्गाका लागि :- रु. ....

(ख) औजार उपकरणका लागि :- रु. ....

वित्तीय लगानी (चालू पूँजी लागत) रु. ....

रोजगार संख्या :-

अनुमानित आम्दानी :- रु. ....

अनुमानित मुनाफा :- मासिक :- रु. ....त्रैमासिक :- रु. ..... वार्षिक :- ....

७. देहायका विषयहरु समेत समावेश भएको व्यावसायिक कार्ययोजना

(क) स्वीकृत संस्थाबाट प्रदान गर्ने सेवाहरूको विवरण :

निदानात्मक सेवा,	प्रतिकारात्मक सेवा,	उपचारात्मक सेवा,
एक्स-रे,	खोप,	प्रसुति तथा स्त्री रोग,
अल्ट्रासाउण्ड ,	गर्भवती, सुत्केरी जाँच,	जनरल मेडिसिन,
इन्डोस्कोपी,	परिवार नियोजन,	जनरल सर्जिकल,
इसीजी, ट्रेडमिल	....	विशेषज्ञ सेवा जस्तै :-
प्रयोगशाला सेवा ,		प्रसुति सेवा, मृगौला रोग,
		स्नायु, आँखा, हाडजोंनी,
		मानसिक सेवा

(ख) संस्थामा प्रयोग हुने आवश्यक उपकरणहरूको विवरण (संलग्न गर्ने):

(१)..

(२)..

(३)..

(४)..

(ग) संस्थामा सेवा पुऱ्याउनका लागि आवश्यक पर्ने जनशक्तिको विवरण (संलग्न गर्ने):

(१) विशेषज्ञ

नाम : पद : योग्यता : पार्टटाइम : फुलटाइम

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

नगर प्रमुख

(२) प्राविधिक :

नाम : पद : योग्यता : पार्टटाइम : फुलटाइम

(३) प्रशासनिक :

नाम : पद : योग्यता : पार्टटाइमः फुलटाइम

नोट : (१) संस्थामा कार्य गर्ने प्राविधिक कर्मचारीहरू सम्बन्धित परिषद्मा दर्ता भएको हुनुपर्ने । सम्बन्धित परिषद्को प्रमाण पत्र अनिवार्य रुपमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

(२) कर्मचारीहरूको योग्यताको प्रमाणित प्रतिलिपिका साथै कार्य गर्न मन्जुरीनामा समेत संलग्न हुनुपर्ने

(३) सरकारी कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरू संलग्न हुने भएमा नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ को दफा ५९ अनुसारको स्वीकृति पत्र अनिवार्यरुपमा संलग्न हुनुपर्ने ।

(४) प्राविधिक कर्मचारीहरुले आफुले कार्य गर्ने अन्य संस्थाहरुको समेत विवरण खुलाउने ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

नगर प्रमुख

बलरा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बलरा, सर्लाही
मधेश प्रदेश, नेपाल
२०७३

अनुसची ४

स्वास्थ्य संस्थाका स्थापना, सेवा विस्तार वा स्तरोन्नतिका लागि अनुमति प्राप्त गर्न दिने निवेदन फाराम

(दफा ५ को उपदफा (१) सँग सम्वन्धित)

१. संस्थाका नाम :- शैया संख्या:-

२. साधारण सेवा/विशेषज्ञ सेवा अस्पतालमा कुन हो उल्लेख गर्ने :-

३. संस्थाको ठेगाना : (पत्राचार गर्ने ठेगाना) :

अन्चल : जिल्ला : नगरपालिका : वडा नं.

टोल : ब्लक नं. : मोबाइल नं.

४. संस्था खोल्ने व्यक्तिहरु :-

नाम, थर :-

नागरिक्ता नं. :-

ठेगाना :-

फोन नं. :- मोबाइल नं. :-

५. संस्थाको वितिय स्रोत :-

क) निजी :-

ख) सेयर कर्जा :-

ग) सरकारी :-

घ) गैर सरकारी संस्थावाट कर्जा लिई संचालन गर्ने भए सो उल्लेख गर्ने :-

वितिय लगानी :-(लागत) रु.

भवन तथा जग्गाको लागी : :-

औजार उपकरण :-

जनशक्ति :-

अनुमानित आम्दानी :-

आम्दानी :- स्वदेशी :- विदेशी :-

अचल सम्पतीको स्रोत :- अनुमानित मुनाफा :-

मासिक :- त्रैमासिक :- वार्षिक :-

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७२

नगर प्रमुख

६. नर्सिङ्ग होम तथा निजी अस्पतालको वर्गीकरण अनुदान प्रदान गर्ने सेवाहरुको विवरण कुन कुन सेवा पुऱ्याउने हो, खुलाउने ।

निदानातमक सेवा,	प्रतिकारात्मक सेवा,	उपचारात्मक सेवा	अन्य सेवा
एक्स-रे,	खोप,	प्रसुति तथा स्त्री रोग,	एम.सी.एच. क्लिनिक,
प्रयोगशाला सेवा,	जनरल मेडिसिन,		परिवार नियोजन,
अल्ट्रासाउण्ड ,	जनरल सर्जिकल,		ट्रेडमिल
इन्डोस्कोपी,			
इसीजी,			
प्रयोगशाला			

विशेषज्ञ सेवा जस्तै :- इडोस्कोपी, प्रसूतीसेवा, मृगौला रोग, स्नायु,, दन्त सेवा, आँखा, हाडजोंनी, मानसिक सेवा तथा रुजाहार व्यवस्थापन

७. संस्थामा प्रयोग हुने आवश्यक मुख्य उपकरणहरुको बिवरण तथा स्रोत :-

(क)

(ख)

(ग)

(घ)

८. संस्थामा सेवा पुऱ्याउने कर्मचारीहरुको विवरण सम्बन्धित मापदण्ड अनुसार :-

(१) विशेषज्ञ

नाम : पद : योग्यता : पार्टटाइम : फुलटाइम

(२) प्राविधिक :

नाम : पद : योग्यता : पार्टटाइम : फुलटाइम

(३) प्रशासनिक :

नाम : पद : योग्यता पार्टटाइम: फुलटाइम

नोट :-

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७२

नगर प्रमुख

१) सम्वन्धित सेवा अनुसार निर्धारित मापदण्डहरु र पूर्वाधारहरु पूरा भएपश्चात मात्र सेवा संचालन गर्न पाईनेछ ।

२) उपर्युक्त बमाजिम के कति कर्मचारीहरुको संस्थामा संलग्न हुने हो, स्पष्ट उल्लेख हुनुपर्ने ।

३) सबै शुल्क विवरण बिस्तृत रुपमा उल्लेख हुनुपर्ने ।

४) संस्थामा कार्य गर्ने प्राविधिक कमचारीहरु सम्वन्धित परिषद्मा दर्ता भएको हुनुपर्ने, सम्वन्धित परिषद्को प्रमाणपत्र अनिवार्य रुपमा पेश गर्नुपर्ने ।

५) कर्मचारीहरुको योग्यताको प्रमाणित प्रतिलिपिका साथै कार्य गर्ने मन्जुरीनामा समेत संलग्न हुनुपर्ने ।

६) नेपाल सरकारमा कार्यरत कर्मचारीहरु संलग्न हुने भएमा नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ को दफा ५९ अनुसारको स्वीकृति पत्र अनिवार्य रुपमा संलग्न हुनुपर्ने ।

७) प्राविधिक कर्मचारीहरुले आफै कार्य गर्ने अन्य संस्थाहरुको समेत विवरण खुलाउने ।

नोटःस्वास्थ्य संस्था सञ्चालनका लागि निवेदन दिंदा संलग्न गर्नुपर्ने कागजातहरु

१. निवेदन फारम

२. कम्पनी दर्ता/संस्था दर्ताको प्रमाणित प्रतिलपि

३. संस्था/कम्पनीको विधान/प्रवन्ध पत्र, नियमावलीको प्रतिलिपि

४. स्थायी लेखा दर्ता प्रमाण-पत्रको प्रतिलपि

५. स्थापना गर्न लागिएको ठाउँमा अस्पताल आवश्यक छ भन्ने सम्वन्धित वडाको सिफारिस पत्र

६. अस्पतालमा काम गर्ने जनशक्ति सम्वन्धी विवरण

(क) बायोडाटा

(ख) शैक्षिक योग्यता, तालिमको प्रमाणित प्रतिलिपि

(ग) प्राविधिक कर्मचारीहरुले सम्वन्धित काउन्सिलको दर्ता प्रमाण-पत्रको प्रतिलिपि

(घ) नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि

(ङ) जनशक्तिहरुको काम गर्ने समय (पार्टटाइम/फुलटाइम किटान गर्नु पर्नेछ)

(च) मन्जुरीनामा/कवुलियतनामा

७. औजार उपकरणको विवरण तथा स्रोत

८. सम्पूर्ण सेवा शुल्क विवरण

९. भौतिक सामाग्रीको विवरण

१०. प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण ९क्ष्म्०वा वातावर्णीय प्रभाव मूल्यांकन ९भ्क्ष्व्०स्वीकृति पत्रको प्रतिलिपी

११. अस्पतालको विस्तृत सर्भेक्षण सहितको प्रस्ताव

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बलरा, सर्लाही
मधेश प्रदेश, नेपाल
२०७२

नगर प्रमुख

१२. अस्पतालको आर्थिक नियमावली
१३. अस्पतालले लिने सेवा शुल्क विवरण र गरीब तथा असहायलाइ छुट दिने नीति
१४. प्रदान गरिने सेवाको विवरण
१५. जग्गा/घरको स्वामित्व
१६. घर/कोठा बहालमा लिई सञ्चालन गर्ने भए घर बहाल सम्झौता-पत्र र भवन स्वास्थ्य संस्था संचालन गर्ने राष्ट्रिय भवन संहिता बमोजिम उपयुक्त छ भन्ने सम्वन्धि सिफारिश पत्र
१७. भवनको स्वीककृत नक्सा
१८. संस्थाको चल अचल सम्पती विवरण तथा वितिय स्रोत
१९. संस्थाको कार्ययोजना (Scheme)
२०. PAN मा दर्ता नम्वर
२१. कर चुक्ता प्रमाण पत्र (लागु हुने अवस्थामा मात्र)
२२. लेखा परिक्षण प्रतिवेदन (लागु हुने अवस्थामा मात्र)
२३. विरामी वडा पत्रको नमुना
२४. सम्वन्धित निकायको भवन संहिता
२५. रु. १०/-को हुलाक टिकट
२६. मूल्य अभिबृद्धि कर वा आयकरमा दर्ता भएको प्रमाण पत्र
२७. भवन निर्माण सम्पन्न प्रमाण प्त्र
२८. सम्वन्धित निकाय वाट भवनको नक्सा डिजाइन र निर्माण राष्ट्रिय भवन संहिताको मापदण्ड बमोजिम भएको स्वीकृती पत्र

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बलरा, सर्लाही
मधेश प्रदेश, नेपाल
२०७३

नगर प्रमुख

अनुसूची ५

स्वास्थ्य क्लिनिक/रेडियो ईमेजिङ सेवा/पोलिक्लिनिक सञ्चालन अनुमति माग गर्ने निवेदन फाराम
(दफा ५ को उपदफा (१) सँग सम्वन्धित)

१. संस्थाका नाम :- शैया संख्या :-

२. संस्थाका ठेगाना (पत्राचार गर्ने ठगाना)

अञ्चल :- पालिका :- ब्लक नं

जिल्ला :- वार्ड नं. :- टेलिफोन नं. :-

पो.व.नं. :-

३. संस्था खोल्ने व्यक्तिहरु :-

नाम :- नागरिकता :-

ठेगाना :- फोन नं. :-

४. संस्थाको वित्तीय स्रोत :-

क. निजी :- ख. शेयर कर्जा :- ग. वैदेशिक :-

घ. गैर सरकारी :- ङ. सामुदायिक :- च. अन्य

५. संस्थाको क्षमता तथा विस्तृत कार्य योजना

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

नगर प्रमुख

बलरा नगरपालिका

Scanned with CamScanner

सेवा प्रदान गर्ने क्षेत्रहरु :

निदानात्मक सेवा	प्रतिकारात्मक सेवा	उपचारात्मक सेवा	अन्य सेवा
एक्स-रे,	खोप,	प्रसुति तथा स्त्री रोग,	एम.सी.एच. क्लिनिक,
प्रयोगशाला सेवा,	जनरल सर्जिकल,		परिवार नियोजन,
अल्ट्रासाउण्ड ,	जनरल मेडिसिन,		
इन्डोस्कोपी,			
इसीजी,			
ट्रेडमिल प्रयोगशाला			

विशेषज्ञ सेवा जस्तै :- इडोस्कोपी, प्रसूतीसेवा, मृगौला रोग, स्नायु, दन्त सेवा, आँखा, हाडर्जोनी, मानसिक सेवा

६. सेवा शुल्क (अलग र स्पष्टसँग) खुलाउने :-

७. संस्थामा सेवा हुने आवश्यक उपकरणहरुको विवरण तथा श्रोत :-

८. संस्थामा सेवा पर्याउने जनशक्ति विवरण:

संख्या/योग्यता/अनुभव/पार्टटाइम/फूलटाइम/अन्य सुविधा

सामान्य चिकित्सक : विशेषज्ञ चिकित्सक : अन्य प्राविधिक :

नोट:

१) सम्वन्धित सेवा अनुसार निर्धारित मापदण्डहरु र पूर्वाधारहरु पूरा भएए पश्चात मात्र सेवा संचालन गर्न पाईनेछ ।

२) उपर्युक्त बमाजिम के कति कर्मचारीहरुको संस्थामा संलग्न हुने हो, स्पष्ट उल्लेख हुनुपर्ने ।

३) संस्थामा कार्य गर्ने कमचारीहरु सम्वन्धित परिषद्मा दर्ता भएको हुनुपर्ने, सम्वन्धित परिषद्को प्रमाणपत्रहरु अनिवार्य रुपमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

४) कर्मचारीहरुको योग्यताको प्रमाणित प्रतिलिपिहरु संलग्न हुनुपर्नेछ ।

५) नेपाल सरकारमा कार्यरत कर्मचारीहरु संलग्न हुने भएमा नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ का दफा ५९ अनुसारको स्वीकृति पत्र अनिवार्य रुपमा संलग्न हुनुपर्ने ।

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७२

नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

अनुसूची ६

स्वास्थ्य संस्था स्थापना तथा नवीकरण अनुमति दस्तुर

(दफा ८ र ९ को उपदफा (२) संग सम्वन्धित)

सि.नं.	विवरण	शुल्क निर्धारण इकाइ	स्थापनाका लागी दस्तुर रकम रु.	नविकरणका लागी दस्तुर रकम रु.
१	अस्पताल तथा नर्सिङ्ग होम	शैया संख्या	प्रति शैया रु.४०००/-	प्रति शैया रु.५००/-
२	डायग्नोस्टिक सेन्टर	सेवा प्रकार	प्रति सेवा रु.१०,०००/-	प्रति सेवा रु.१,०००/-
३	पोलिक्लिनिक/क्लिनिक	सेवा प्रकार	प्रति सेवा रु.१०,०००/-	प्रति सेवा रु.१,०००/-
४	आयुर्वेद अस्पतालको/वैकल्पिक चिकित्सा	शैया संख्या	प्रति शैया रु.१०,०००/-	प्रति शैया रु.५००/-
५	आयुर्वेद क्लिनिक	सेवा प्रकार	प्रति सेवा रु.५,०००/-	प्रति सेवा रु.५००/-

एको दुर्गम क्षेत्रमा स्वास्थ्य संस्था स्थापना वा विस्तार गरेमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरि माथी उल्लेखित दस्तुरमा क वर्गका लागी पचहतर प्रतिशत, ख वर्गका लागी पचास प्रतिशत र ग वर्गका लागी पच्चिस प्रतिशत छुट दिईनेछ ।

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७३

...शंकर प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

अनुसूची ७

स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिने सेवाको विरामी बडापत्रको ढाँचा

(दफा १५ उपदफा (१) को बुँदा (ट) संग सम्बन्धित)

सि.नं.	शाखा	प्रदान गरिने सेवाको विवरण	प्रकिया	दस्तुर	लाग्ने समय	सम्पर्क व्यक्ति	गुनासो सुन्ने अधिकारी

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

बलरा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय बलरा, सर्लाही मधेश प्रदेश, नेपाल २०७२

नगर प्रमुख

अनुसूची ८

स्वास्थ्य संस्थाबाट आकस्मिक सेवाका लागी चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीको विवरणको ढाँचा

(दफा १५ उपदफा (१) को बुँदा (थ) संग सम्बन्धित)

स.नं.	स्वास्थ्यकर्मीको नाम	पद	समय	कैफियत

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बलरा, सर्लाही
मधेश प्रदेश, नेपाल
२०७३

प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

बलरा नगरपालिका

Scanned with CamScanner

अनुसूची ९

सेवा शुल्क निर्धारण समिती

(दफा ३० उपदफा (१) संग सम्वन्धित)

१. नगर प्रमुख वा निजले तोकेको व्यक्ति - अध्यक्ष
२. सामाजिक विकास समितीको संयोजक -सदस्य
३. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - सदस्य
४. सर्लाही उद्योग बाणिज्य संघको प्रतिनिधि - सदस्य
५. नगर कार्यपालिकाले तोकेको विषय विज्ञ - सदस्य
६. अध्यक्ष वा प्रतिनीधि, स्वास्थ्यकर्मि संघ, संगठन, मञ्च, परिषद आदि - सदस्य
७. स्वास्थ्य शाखा प्रमुख, - सदस्य

नोटः समितिले आवश्यकता अनुसार सम्वन्धित विषयका विशेषज्ञलाई समितिमा सदस्यका रुपमा थप गर्न सक्नेछ ।

प्रमाणीकरण गर्नेको
नाम थर : सुशिल कुमार साह
पद : प्रमुख प्रशासकीय
अधिकृत पृष्ठ संख्या :
मिति :

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

बलरा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बलरा, सर्लाही
मधेश प्रदेश, नेपाल
२०७३

...प्रसाद कुशवाहा
नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

अनुसूची १०

बलरा नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

बलरा, सर्लाही, मधेश प्रदेश

अनुमति प्रमाण-पत्र

बलरा नगरपालिकाको स्वास्थ्य संस्था दर्ता, अनुमति तथा नवीकरण सम्वन्धि निर्देशिका, २०८१ को दफा ५ को उपदफा ४ वमोजिम तपसील अनुसारको स्वास्थ्य संस्था संचालन गर्न अनुमति प्रदान गरिएको छ ।

संस्थाको नाम :- सञ्चालन अनुमति नं.

अनुमति अवधि : जारी मिति :

ठेगाना :- कायम रहने मिति :-

समुह :- प्रकार :-

यो अनुमती उल्लेख गरिएको मिती सम्म लागु हुनेछ । तोकिएको शर्तशरु पालना गरेको नपाइएमा जुनसुकै समयमा समुह घटुवा वा खारेजी वा प्रचलित कानुन बमोजिम अन्य कार्यवाही गर्न सकिनेछ ।

....

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

बलरा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बलरा, सर्लाही
मधेश प्रदेश, नेपाल
२०७३

नगर प्रमुख